

inclou
Gais i lesbianes en
l'educació

Tutoria (2n cycle d'ESO)

ELS QUADERNS DE L'INCLOU 5

Materials per al treball de la diversitat afectiva i sexual

Autors: Víctor Escarré i Alícia Pueyo

Dipòsit legal: B-10.763-2005

Disseny: www.belhamdisseny.com

Maquetació: Atemps, SCCL – fonte@atemp.info

Imprimeix: Multitext, S.L. – Tel. 93 453 87 87

DECLARACIÓ DE DRETS DELS ESTUDIANTS LGBTQ (LESBIANES, GAIS, BISEXUALS, TRANSSEXUALS I QUE ES QÜESTIONEN LA SEVA SEXUALITAT)

Dret a rebre informació exacta i adequada sobre l'orientació sexual en els llibres de text i en altres materials educatius.

Dret a rebre informació imparcial sobre les contribucions que han produït tot al llarg de la història les lesbianes, gais, bisexuals i transgènere en totes les àrees del coneixement, entre les quals destaquen l'art, la literatura, la ciència, els esports, la història i les ciències socials.

Dret a tenir models positius, tant en persona com en el currículum; dret a una informació exacta sobre si mateixos/es, sense prejudicis, formulada per adults preparats que no tan sols informin als i les estudiants lgbtq sinó que els/les recolzin.

Dret a assistir a l'escola sense haver de patir violència verbal o física, de manera que l'educació i no la supervivència sigui la prioritat dels estudiants.

Dret d'assistir a escoles on el respecte i la dignitat de tots els i les estudiants, inclosos els/les estudiants lgbtq sigui una de les prioritats formulades per la inspecció educativa, recolzada per les autoritats locals i nacionals d'educació i que s'apliqui i es faci complir per la inspecció, la direcció dels centres i el professorat a l'aula.

Dret a formar part de tots els programes de recolzament que existeixen per a ajudar adolescents a superar les dificultats de l'adolescència.

Dret a tenir legisladors que garanteixin els seus drets constitucionals i lluitin per ells, en lloc de legisladors que reforcin l'odi i els prejudicis.

Dret a una educació lliure d'homofòbia i de discriminació.

Scott Bidstrup

(traducció al català d'Iñaki Tofiño).

Basat en un document adaptat per GLAAD/SFBA's Project 21 a partir de documents de Project 10 (Los Angeles Unified School District) i del document «Teaching and Counseling Gay & Lesbian Students Action Sheet» de la National Education Association (EE.UU.).

1. INTRODUCCIÓ

La guia que tens a les mans forma part d'un conjunt de guies adreçades al món educatiu que serveixen per tractar el tema de la diversitat sexual als centres educatius.

És en aquests llocs on els infants, adolescents i joves passen gran part de l'etapa més important de la seva vida: el seu desenvolupament com a persona. És en aquest moment quan comencen a prendre decisions per sí mateixos. Han de trobar la seva pròpia imatge i manera de ser, la seva identitat sexual i personal, triar els estudis que els serviran per marcar el seu futur professional, comencen a viure la seva sexualitat...

En aquest context, hi ha infants, adolescents i joves que tenen una preocupació afegida: sobreviure a l'hostilitat i l'homofòbia que formen part del paisatge quotidià dels centres educatius. Insults, amenaces, por al rebuig i a sentir-se diferent... són realitats que existeixen però que passen desapercebudes perquè els docents no ens atrevim a enfrontar-nos-hi, principalment per manca de preparació i d'estratègies per fer-ho.

L'objectiu de la col·lecció «Els Quaderns de l'Inclou» és presentar alguns materials que es poden aprofitar per introduir el tema de la diversitat afectiva i sexual a l'aula i ajudar a crear un ambient segur i menys hostil per als infants, adolescents i joves lesbianes, gais, bisexuals, transsexuals i que es qüestionen la seva sexualitat (lgbtq). Des de l'associació Inclou plantejem la premissa que l'homosexualitat no és un problema sinó una oportunitat educativa per a tothom, de la mateixa manera que ho són el racisme o la igualtat entre homes i dones, perquè tothom pot aprendre de la diferència i de la diversitat.

Aquesta guia de tutoria pretén donar a conèixer continguts sobre sexualitat i aconseguir que els nois i noies, amb independèn-

cia de la seva orientació sexual i identitat de gènere, prenguin consciència sobre els prejudicis i estereotips existents en la nostra societat envers les persones transsexuals i homosexuals de forma que es plantegin canvis en les seves actituds. Les activitats pretenen que l'alumnat homosexual i transsexual aprofundeixi en la seva realitat i en l'autoacceptació sense dubtes innecessaris i que l'alumnat heterosexual assumeixi la seva sexualitat sense actituds de superioritat ni comportaments discriminatoris cap a les persones lesbianes, gais i transsexuals.

Aquest material que tens a les mans pretén ajudar en l'acció tutorial per a tractar la diversitat afectiva i sexual de manera vivencial, informativa i sense tabús, ajudant els tutors i tutores a trobar una nova oportunitat educativa enlloc d'un problema a afrontar. Per a la formació prèvia del professorat es recomana l'assistència als cursos de formació de l'Inclou o bé utilitzar les altres guies d'aquesta mateixa col·lecció.

2. PER QUÈ LA DIVERSITAT AFECTIVA I SEXUAL?

L'homosexualitat i la transsexualitat són uns dels grans temes pendents de l'educació. No és arriscat afirmar que entre els educadors, més enllà de les coneixences personals, encara hi ha força desconeixement. Podem trobar, per exemple, educadors que mantenen que les relacions entre persones del mateix sexe són fruit d'una opció personal i que només es produeixen entre persones adultes. Tampoc és estranya la creença que a la nostra escola no hi ha gais o lesbianes. Res més lluny de la realitat.

A la societat actual encara es manté una concepció de l'homosexualitat i la transsexualitat basada en estereotips. Al llarg de la infància s'interioritzen models socials i culturals que ridiculitzen l'homosexualitat i la redueixen a tòpics. En arribar a l'adolescèn-

cia, es descobreixen i/o experimenten les primeres vivències afectives i sexuals. Però els nens, adolescents i joves gais, lesbianes o transsexuals es troben desorientats, mancats de referents i, en conseqüència, sotmesos a una doble pressió: la del món dels adults i la del propi grup (amb el qual necessiten identificar-se malgrat haver de renunciar a expressar-hi una part dels seus sentiments i vivències). En alguns entorns socials i familiars aquesta pressió pot esdevenir insuportable.

Avui dia, en alguns centres es treballa, amb l'alumnat, la sexualitat de manera oberta, tot i que, en general, no es parla d'afectivitat, ni es mostra la diversitat en l'orientació sexual. Aquest silenci estableix la heterosexualitat com a sexualitat normativa i porta a creure que tothom és heterosexual; és un silenci permissiu amb els insults i les injúries vers l'homosexualitat i segueix abocant els estudiants gais, lesbianes, bisexuals, transsexuals i aquells que es qüestionen la seva sexualitat a l'exclusió.

Totes les persones que treballen en l'educació poden contribuir a que infants i joves puguin expressar i compartir els seus sentiments. Ja siguin homosexuals, bisexuals, heterosexuals o transsexuals, poden col·laborar en la creació d'entorns segurs i acollidors per al desenvolupament d'aquests infants i joves. Aquesta és una important tasca a compartir en què tots i totes podem jugar un paper molt significatiu.

Els educadors han d'entendre que la descoberta, per part de l'adolescent, de la seva orientació i identitat sexual és un procés complex de creixement personal i que, per això, afavorir la visibilitat i la normalització de l'homosexualitat i la transsexualitat ajuda tota persona adolescent a créixer, a viure plenament i a realitzar-se. Ajudant les persones homosexuals al coneixement de si mateixes, s'ajuda també les heterosexuals a

conviure amb la diversitat i a tenir un coneixement més real de la sexualitat humana.

Davant tots els canvis que es produeixen en els comportaments socials i en els models familiars, els centres educatius han de ser conscients, un cop més, del seu paper socialitzador per als infants, adolescents i joves i per a les famílies. El treball pels drets de les persones gais, lesbianes i transsexuals ha d'entrar a les escoles i instituts, lloc on es formen actituds i s'eduquen valors. No actuar d'aquesta manera perpetua l'homofòbia i la discriminació fonamentada en els rols clàssics que la societat atorga a l'home i a la dona. La censura o la ignorància, no tan sols d'idees sinó de fets, alimenten l'homofòbia i la transfòbia.

Les escoles i instituts han de saber valorar la importància de la l'homosexualitat i la transsexualitat com a formes de diversitat; han de crear un entorn segur per a infants i joves gais, lesbianes i transsexuals i han de ser un referent de diversitat per als heterosexuals. Cal que cada centre es doti d'estratègies i recursos que trenquin la transmissió de l'homofòbia en els valors, les actituds i el llenguatge.

3. MARC TEÒRIC

No és habitual que l'homosexualitat es treballi en els centres educatius. Quan es tracta en el context de la tutoria s'acostuma a vincular aquest treball a opinions personals i judicis de valors. Aquesta guia planteja una aproximació global, aportant continguts per a que els nois i noies reflexionin, partint d'informació adequada, sobre els estereotips, prejudicis, actituds i valors que coexisteixen en la nostra societat al voltant de l'homosexualitat i la transsexualitat.

És evident que a la societat actual les relacions entre persones del mateix sexe, es viuen de maneres molt diferents en funció del context social, familiar, educatiu, etc. L'homosexualitat

forma part de la diversitat de la sexualitat, de la mateixa manera que en formen part l'heterosexualitat, la transsexualitat i la bisexualitat. La llarga història de rebuig i d'oprobri vers les relacions homosexuals ha perviscut en la medicalització de que han estat objecte les persones homosexuals al llarg del segle XX. Malgrat que les ciències mèdiques van crear i han abandonat el concepte mèdic d'homosexualitat, l'homofòbia persisteix.

Aquesta guia parteix d'aquesta idea: presentar la realitat de la diversitat afectiva i sexual i exposar la situació de les persones que mantenen relacions amb persones del seu mateix sexe en diferents contextos i entorns de la societat actual. Amb aquest objectiu les activitats s'han distribuït en cinc blocs:

- detecció d'idees prèvies,
- presentació de conceptes,
- afectivitat,
- discriminació homòfoba,
- drets.

Alguns textos provenen de la guia didàctica *El respeto a la diferencia por orientación sexual. Homosexualidad y lesbianismo en el aula*¹ editat per l'associació asturiana Xega el 2002 i altres s'han incorporat per apropar els continguts a l'àrea de tutoria. Les enquestes proposades a les activitats d'ampliació provenen de *L'offesa peggiore*² de L. Pietrantoni.

4. PROGRAMACIÓ

Objectius generals

- Observar i comparar el paper de les persones homosexuals, bisexuals i transsexuals respecte les heterossexuals.

- Prendre consciència dels prejudicis homòfobs i la transfòbia presents en la cultura i els medis de comunicació.
- Fomentar actituds de respecte entre els nois i noies.
- Despertar el sentit crític respecte aquelles situacions que necessiten un canvi.
- Reflexionar sobre aquells aspectes en què les persones homosexuals, bisexuals i transsexuals d'Occident encara pateixen discriminacions.
- Relacionar la realitat de les persones gais, lesbianes i transsexuals amb les d'altres parts del món.

Objectius específics

- Reflexionar sobre la categorització de les relacions entre persones del mateix sexe i sobre el concepte d'homosexualitat i transsexualitat.
- Estudiar la relació entre sexualitat, cultura i política.
- Investigar les convencions socials sobre sexe i gènere a la societat.
- Promoure l'autoestima de tots els nois i noies en relació a la seva orientació sexual i identitat de gènere.

CONTINGUTS

Conceptes

- Identificar i diferenciar els termes referents al sexe, el gènere, el rol de gènere, l'orientació sexual i la identitat de gènere.
- Conèixer el concepte d'estereotip.
- Conèixer el caràcter cultural de la sexualitat.
- Conèixer els condicionants polítics, econòmics, religiosos i ètics de l'homosexualitat i la transsexualitat.
- Conèixer les reivindicacions de les persones homosexuals per assolir la ciutadania de ple dret.

1. Varis autors. *El respeto a la diferencia por orientación sexual. Homosexualidad y lesbianismo en el aula*. Xente Gai Astur-XEGA. Gijón. 2002.

2. Luca Pietrantoni. *L'offesa peggiore. L'atteggiamento verso l'omosessualità: nuovi approcci psicologici ed educativi*. Edizioni del Cerro. Tirrenia (Pisa). 1999.

Procediments

- Lectura comprensiva de textos.
- Recerca d'informació.
- Expressió de les idees a partir del missatge escrit i oral.
- Debat sobre qüestions socials, polítiques, culturals, econòmiques i religioses que afecten la vivència de la sexualitat.
- Anàlisi crítica dels estereotips sobre la identitat de gènere i l'orientació sexual.
- Presentació de propostes per acabar amb la discriminació per raó d'identitat o orientació sexual.

Actituds, valors

- Valorar l'existència de diferències reals i diferències imposades socialment entre les diverses identitats i orientacions sexuals.
- Interès cap a la necessitat de canvis socials com a via d'eliminació de la discriminació per raó d'identitat o d'orientació sexual.
- Refús de les discriminacions per raó d'identitat o orientació sexual.
- Reivindicació dels drets de les persones homosexuals, bisexuals i transsexuals d'arreu del món.

5. TEMPORITZACIÓ

Les propostes contenen diversos documents i activitats per tal que el docent les pugui adaptar a les característiques del grup i al temps disponible.

Està clar que no es pot agafar aquest material com un tot, sinó que cal destriar i veure quines activitats són les més adequades per a cada moment educatiu: aquesta és una tasca que haurà de fer el docent, que pot decidir quines activitats resulten més adients per a la seva classe i quines no hi tenen cabuda. La forma d'utilitzar aquest material hauria de ser establir un fil conductor entre el material didàctic i atenent a les demandes que planteja l'alumnat.

Les activitats s'han organitzat en cinc blocs:

- Activitats per a detecció d'idees prèvies
- Activitats per a presentació de conceptes
- Activitats sobre afectivitat
- Activitats sobre discriminació homòfoba
- Activitats sobre drets

El contingut de cada activitat s'ha pensat per a poder-lo adaptar a una o més sessions. El docent ha de triar el contingut de la sessió en funció de la disponibilitat horària i les característiques de l'alumnat. Es poden programar diferents temporitzacions en funció de les hores de tutoria disponibles i els continguts que es vulguin treballar.

En qualsevol de les programacions a desenvolupar, els autors recomanen la realització d'una activitat de cada bloc.

6. METODOLOGIA

Les activitats per a detecció d'idees prèvies (Bloc I) consisteixen en qüestionaris o dinàmiques de grup per tal d'afavorir un clima que permeti a l'alumnat percebre que tothom pot expressar els seus pensaments amb confiança. En tot moment l'educador ha de tenir present que l'educació sexual fa referència a aspectes vivencials i propers a l'alumnat de secundària. Malgrat això, és important que el professorat mostri amb claredat des del principi que en aquestes activitats també es treballen conceptes, ja que el treball escolar de la diversitat afectiva i sexual i l'homofòbia no es pot reduir a opinar, com passa amb tanta freqüència als medis de comunicació, sense aprofundir en els coneixements. Les activitats d'aquest bloc estan pensades per a descobrir conceptes, prejudicis i les diferents visions i valors personals entre companys. Han de permetre al professorat crear una situació que doni peu a expressar-se als nois i noies que sovint callen front a les actituds homòfobes i masclistes.

Les activitats dels blocs 2, 3, 4 i 5 (presentar conceptes, afectivitat, discriminació homòfoba i drets) aprofundeixen en situacions perquè els nois i noies es formin opinió amb coneixement de causa. Totes les activitats d'aquests blocs responen al mateix esquema metodològic: un text o textos i algunes preguntes de comprensió lectora, recerca d'informació i/o reflexió. Les activitats de comprensió lectora es poden treballar a classe o bé individualment a casa. Dins les activitats d'ampliació es proposen activitats per transcendir l'àmbit de la classe i promoure l'assertivitat dels estudiants dins el propi centre (activitats de recerca mitjançant enquestes, articles per a la revista del centre o campan-

yes per a trencar el silenci sobre l'homofòbia).

El professorat disposa d'informació complementària per al desenvolupament de les activitats. Malgrat això, en les dinàmiques de grup cal tenir en compte que a classe poden sortir qüestions relacionades amb valors personals i que l'educador no ha d'actuar amb respostes unívocues sinó obertes a la reflexió, al comentari o la discussió.

Per al tractament de la diversitat s'han previst diferents graus de dificultat en els textos de comprensió lectora de forma que es puguin treballar simultàniament a classe.

ACTIVITATS PER A DETECTAR IDEES PRÈVIES

A1. Qui és què?

Els alumnes descobreixen la diversitat sexual mitjançant un joc en que s'analitzen personatges que poden ser molt propers a l'alumnat.

Objectiu:

Desmuntar la cadena simbòlica, partint dels coneixements previs de l'alumnat, per la qual:

- Femella γ femenina γ dona γ heterosexual.
- Mascle γ masculí γ home γ heterosexual.

Objectius específics:

- Identificar i diferenciar els termes referents al sexe, el gènere, la orientació sexual i la identitat de gènere.
- Tenir una visió àmplia de les conductes sexuals, que transcendeixi l'anatomia i la fisiologia per incloure les relacions personals, la felicitat, el plaer, ...
- Aconseguir expressar, argumentar, fonamentar i defensar opinions, sobre aspectes referits a la diversitat afectiva i sexual amb actitud tolerant cap a les altres persones i els seus punts de vista.
- Assumir que la diversitat afectiva i sexual en base a la orientació sexual i la identitat de gènere és un fet que s'ha de respectar.
- Promoure l'autoestima de tots els nois i noies en relació a la seva orientació sexual i identitat de gènere.

Durada de l'activitat: 1 hora lectiva.

Procediment:

A l'alumnat, repartit en grups de quatre persones, se'l reparteix una còpia dels quadres del material per a l'alumnat i un joc de sis targetes de personatges, fotocopiades i retallades d'aquest quadern. Cada grup tindrà una combinació diferent de personatges.

1. Anàlisi dels personatges segons els paràmetres del quadre 'Què hi pot haver a cada casella?', i ompliment del quadre 'Diversitat real'.
Temps recomanat: 40 minuts
2. Posta en comú.
Temps recomanat: 20 minuts

Informació complementària:

Aquesta activitat està lligada a la A4. *Desmuntem la cadena simbòlica*, en la qual es presenten en forma de quadre els conceptes i termes referents al sexe, el gènere, la orientació sexual i la identitat de gènere.

Respecte als personatges del joc, cal dir que en alguns casos no és possible, únicament amb la informació de les targetes i respecte al rol de gènere, arribar a triar una opció per omplir el quadre. Es pot optar per especificar totes les opcions o per no especificar cap. El quadre ple quedaria de la següent manera:

personatge	sexe	rol de gènere	identitat de gènere	orientació sexual
Antoni	mascle	(masculí)	home	heterosexual
Berta	femella	(femení)	dona	homosexual
Carla	mascle	(femení)	transsexual	heterosexual
Daniel	mascle	(masculí)	home	bisexual
Eva	femella	(femení)	dona	heterosexual
Ferran	mascle	(masculí)	home	qüestionant-se
Rosa	femella	transgènere	dona	heterosexual
Teresa	femella	(transgènere)	dona	qüestionant-se
Òscar	mascle	(transgènere)	home	homosexual
Pere	mascle	(transgènere)	home	bisexual
Quim	mascle	transgènere	home	qüestionant-se
Mariona	inter-sexual	(femení)	dona	heterosexual

() Entre parèntesi, la opció que es pot deduir—no sense aplicar prejudicis i estereotips—per la imatge i per las activitats 'masculines' o 'femenines' a les que es dedica el personatge. En el cas dels (masculí) i (femení), no tenim informació del seu rol de gènere i el deduïm de la fotografia i del que és més habitual. En el cas dels (transgènere), la classificació depèn de la atribució a un gènere o a l'altre que es faci de les següents activitats o característiques: portar el cabell curt i jugar

a rugbi, fer tasques domèstiques, anar a comprar al supermercat.

ACTIVITATS PER A PRESENTAR CONCEPTES

A2. Certeses i mites: els estereotips

Els alumnes valoren individualment i en grup unes frases que provenen de converses reals que reflexen estereotips.

Objectiu:

Desmuntar estereotips i evidenciar els prejudicis que hi ha al voltant de l'orientació sexual. Es vol qüestionar l'expressió quotidiana dels estereotips de sexe, gènere i orientació sexual que estableix la «cadena simbòlica» (mireu A4. *Desmuntem la cadena simbòlica*).

Objectius específics:

- Conèixer el concepte d'estereotip i en seu paper en la devaluació de les sexualitats minoritàries.
- Posar en evidència els estereotips de sexe i gènere.
- Analitzar quina és la visió general que es té de l'homosexualitat.
- Analitzar la transmissió social d'estereotips mitjançant la comunicació
- Reflexionar sobre les actituds individuals, el comportament social i la pressió de grup.
- Prendre consciència de la necessitat d'un procés de canvi en les actituds.
- Promoure comportaments assertius front a les injúries i discriminacions del llenguatge.

Durada de l'activitat: 1 hora lectiva.

Procediment:

1. Presentació de l'activitat: exposar el contingut de la sessió i el concepte d'estereotip.

2. Lliurar una afirmació a cada alumne/a per tal que hi reflexionin (uns dos o tres minuts són suficients).
3. Posta en comú. Cadascú ha de dir el que realment ha pensat davant de l'afirmació que li ha tocat. El/la professor/a aprofita per «fer sortir» els prejudicis que hi ha entorn del tema, incidint en aquells que puguin ser més importants i promovent el debat sobre la funció reductiva dels estereotips.
4. Conclusió. L'educador ressaltarà que cada persona és única i que l'orientació sexual no en predetermina ni els comportaments ni la seva personalitat. Totes les persones tenim moltes característiques que no es poden reduir a estereotips basats en la sexualitat.

Informació complementària:

Abans de començar el/la professor/a explica que es tractarà la diversitat sexual i afectiva i la percepció que en tenim. Ha d'explicar que la visió que tenim de les persones heterosexuales, homosexuals i bisexuals pot estar influenciada pels estereotips que es transmeten en la comunicació i per les realitats concretes que mostren els mitjans de comunicació. Convé explicar què és un estereotip. Es tracta d'un conjunt d'idees preestablertes construïdes a partir de falses creences. Els estereotips redueixen la riquesa dels individus a alguns trets físics, psíquics o del comportament. Estableixen una percepció fixa i reductiva d'una persona o d'un grup de persones, un clixé.

El nostre llenguatge i les nostres actituds habitualment estan marcades per estereotips i prejudicis de l'entorn. Identificar-los ens ajuda a combatre'ls i a eliminar-los de la nostra realitat

Les frases 1 i 2, que són del tipus «tots els efeminats són gais» només demostren ignorància respecte a la diferència del rol de gènere i l'orientació sexual.

Les frases 3, 4 i 5 constitueixen afirmacions poc afortunades on es vinculen les pràctiques a l'orientació sexual, cosa que deixa entreveure una concepció molt reduïda de la sexualitat humana.

Sovint utilitzem tòpics, que adjudiquem el col·lectiu de gais i lesbianes, que no tenen cap justificació raonada i són fàcilment rebatibles, tal com passa amb les frases 6, 7, 8 i 9. Cal desmentir algunes afirmacions, que contenen informació errònia i només fan augmentar el desconcert del jovent.

- Frase 10: en tot cas es pot reprimir; la gent decideix com viu la seva sexualitat (una decisió molt condicionada per l'entorn social), no les persones que desitja.
- Frase 11: parlar d'homosexualitat és exposar un tema, una realitat i no pretén convertir ningú.
- Frase 12: això depèn de les pràctiques sense protecció i amb risc que es facin. De fet, només cal remetre's a les estadístiques i estudis per veure que en aquests moments el nombre de casos d'infecció entre heterosexuals és percentualment més alt i augmenta més ràpidament.
- Frase 13: potser cada cop n'hi ha més que són visibles, però no hem d'oblidar que es una realitat només de les grans ciutats occidentals; als pobles i en d'altres països no passa el mateix. En alguns casos, pot arribar a ser, fins i tot, un motiu per emigrar del poble a la gran ciutat o d'un país a un altre.
- Frase 14: la gent es reuneix per afinitats en tots els àmbits i potser passa en alguns casos perquè encara en d'altres àmbits no es poden sentir segurs.
- Frase 15: aquesta afirmació prové d'un concepte molt sexista dels rols de l'home i de la dona. Tot és negociable dins la parella. No hi ha rols predeterminats, és un tòpic de gènere. Què vol dir fer d'home i fer de dona?
- Frase 16: molts estudis demostren que això no és cert. Es constata que gairebé tots els homosexuals s'han criat, han cres-

cut i han estat educats en ambients heterosexuals. Amb tot, si això fos cert, quin seria el problema?

- Frase 17: estem davant d'una acusació molt greu. Els estudis i estadístiques demostren tot el contrari.
- Frase 18: hi ha nens heterosexuals?
- Frase 19: actualment encara no. En països com el nostre s'ha avançat bastant però encara se'ls tracta en alguns àmbits com a ciutadans de segona. Però la realitat de la resta del món és molt diferent respecte la d'occident

A3. Desmuntem la cadena simbòlica

Els alumnes complimenten graelles mudes sobre la diversitat sexual. És una activitat de recapitulació i per treure conclusions.

Objectiu:

Desmuntar la cadena simbòlica, per la qual:

- Femella γ femenina γ dona γ heterosexual.
- Mascle γ masculí γ home γ heterosexual.

Objectius específics:

- Identificar i diferenciar els termes referents al sexe, el gènere, la orientació sexual i la identitat de gènere.
- Tenir una visió àmplia de les conductes sexuals, que transcendeixi l'anatomia i la fisiologia per incloure les relacions personals, la felicitat, el plaer, ...
- Aconseguir expressar, argumentar, fonamentar i defensar opinions, sobre aspectes referits a la diversitat afectiva i sexual amb actitud tolerant cap a les altres persones i els seus punts de vista.
- Assumir que la diversitat afectiva i sexual en base a la orientació sexual i la identitat de gènere és un fet que s'ha de respectar.

- Promoure l'autoestima de tots els nois i noies en relació a la seva orientació sexual i identitat de gènere.

- Femella γ femenina γ dona γ heterosexual.
- Mascle γ masculí γ home γ heterosexual.

Durada de l'activitat: 1 hora lectiva.

Procediment:

Es reparteix, a cada alumne/a o per grups, una còpia del quadre del material per a l'alumnat.

1. Anàlisi, en comú amb tot el grup, de les opcions que poden anar a les caselles de cada columna, i relació de cada opció amb la columna 1, la que planteja els interrogants.
Temps recomanat: 20 minuts
2. Complimentació de la graella, individualment o en petits grups.
Temps recomanat: 20 minuts
3. Posta en comú.
Temps recomanat: 20 minuts

Les variables a tenir en compte són les següents :

- QUÈ TINC (sexe biològic)
- QUINES ACTITUDS ADOPTO (rol de gènere)
- QUI SÓC (identitat de gènere)
- QUI M'AGRADA (orientació sexual)

Hi ha un altre aspecte de la sexualitat que també cal tenir en compte: les pràctiques sexuals que cadascú (individualment) preferim dur a terme durant una relació sexual. Aquesta seria una cinquena variable independent.

- QUÈ M'AGRADA (pràctiques)

Informació complementària:

Aquesta activitat pot lligar-se a la A2. *Qui és què?*, en la qual l'alumnat dedueix els conceptes i termes referents al sexe, el gènere, la orientació sexual i la identitat de gènere a partir de les seves idees prèvies i mitjançant un joc.

Part de la confusió, en el llenguatge, al voltant dels termes relacionats amb la sexualitat prové de les següents idees preconcebudes:

- Que la finalitat de la sexualitat humana és la reproducció, quan en realitat n'és una conseqüència, i només en determinats casos. De fet, la major part de les nostres relacions sexuals tenen com a objectiu l'obtenció de plaer i la comunicació.
- Que la sexualitat humana és exclusivament als genitals, quan principalment és al cap (desitjos, fantasies,...).

Això fa que quedin automàticament relacionats, constituint la cadena simbòlica:

El quadre complimentat, tenint en compte les quatre primeres variables, és el següent:

	1	2	3	
SEXE	Quins òrgans tinc?	Vagina	Femella	Interssexual
		Ovaris		
		Testicles	Mascle	
		Penis		

ROL DE GÈNERE	Quines actituds adopto?	Agressivitat*	Masculí	Transgènere
		Jugar a fútbol*		
		Passivitat*	Femení	
		Jugar a nines*		

IDENTITAT DE GÈNERE	Què sóc? Com visc en societat?	Em dic Joan	Home	Transsexual
		Em dic Laura	Dona	

ORIENTACIÓ	Què m'agrada?	Persones de l'altre gènere/ sexe	Heterosexual
		Persones del meu gènere/ sexe	Homosexual (gai-lesbiana)
		Persones dels dos sexes	Bisexual
		No ho tinc clar	Qüestionant-se la seva sexualitat

* En el quadre es recullen extrems de l'estereotip.

A4. L'orientació sexual: homosexuals, bisexuals i heterossexuals

Lectura comprensiva de textos, comentari de gràfics i debat sobre les diferents orientacions sexuals.

Objectiu:

Identificar i diferenciar els termes referents al sexe, el gènere i la orientació sexual.

Objectius específics:

- Tenir una visió àmplia de les conductes sexuals, que transcendeixi l'anatomia i la fisiologia per incloure les relacions personals, la felicitat, el plaer, ...
- Entendre i respectar la diversitat afectiva i sexual en base a la orientació sexual.
- Promoure l'autoestima de tots els nois i noies en relació a la seva orientació sexual.
- Aconseguir expressar, argumentar, fonamentar i defensar opinions, sobre aspectes referits a la diversitat afectiva i sexual amb actitud tolerant cap a les altres persones i els seus punts de vista.
- Conèixer els conceptes: sexe, gènere i orientació sexual.

Durada de l'activitat: 1 hora lectiva.

Procediment:

1. Lectura comprensiva dels textos, i resposta a les preguntes.
Tems recomanat: 40 minuts
2. Debat.
Tems recomanat: 20 minuts

A5. Sexe i gènere: transsexuals

Lectura comprensiva de textos i joc de rol sobre la identitat de gènere.

Objectiu:

Identificar i diferenciar els termes referents al sexe, el gènere i la identitat de gènere.

Objectius específics:

- Diferenciar els termes referents a la orientació sexual i la identitat de gènere.
- Conèixer les possibilitats que la ciència i la tècnica posen a la disposició de les persones transsexuals a fi d'obtenir una reassignació de sexe. Avaluar les conseqüències fisiològiques, personals, familiars i socials d'aquesta operació.
- Tenir una visió àmplia de les conductes sexuals, que transcendeixi l'anatomia i la fisiologia per incloure les relacions personals, la felicitat, el plaer, ...
- Entendre i respectar la diversitat afectiva i sexual en base a la identitat de gènere.
- Promoure l'autoestima dels nois i de les noies en relació a la seva identitat de gènere.
- Aconseguir expressar, argumentar, fonamentar i defensar opinions, sobre aspectes referits a la diversitat afectiva i sexual amb actitud tolerant cap a les altres persones i els seus punts de vista.

Durada de l'activitat: 2 hores lectives.

Aquesta temporització no inclou les activitats complementàries, les activitats d'indagació i la xerrada - col·loqui.

Procediment:

1. Lectura comprensiva dels textos, i resposta a les preguntes.
Tems recomanat: 40 minuts
2. Posta en comú.
Tems recomanat: 20 minuts
3. Joc de rol.
Tems recomanat: 40 minuts
4. Posta en comú.
Tems recomanat: 20 minuts

Es proposa complementar aquesta activitat amb una xerrada-col·loqui que pot anar a càrrec de representants d'alguna associació de gais, lesbianes o transsexuals (veure recursos). Es pot analitzar directament la problemàtica d'aquests col·lectius i establir un col·loqui en el que es donin respostes a les qüestions que plantegi l'alumnat.

A6. Lesbianes i gais

Lectura comprensiva de textos sobre el vocabulari relacionat amb l'homosexualitat, els gais i les lesbianes.

Objectiu:

Identificar els termes referents a la homosexualitat i diferenciar els descriptius dels homòfobs.

Objectius específics:

- Conèixer el concepte d'estereotip.
- Conèixer i avaluar les formes d'homofòbia interioritzada.
- Fomentar actituds de respecte entre els nois i noies.
- Promoure l'autoestima de tots els nois i noies en relació a la seva orientació sexual.
- Assumir la importància que durant l'adolescència tothom es pugui autorealitzar cap a la maduresa, sense haver de tenir por de ser discriminat per estimar o reconèixer la pròpia identitat de gènere.
- Valorar negativament el sexisme, l'homofòbia i la transfòbia en el llenguatge i en tota forma de discriminació.
- Parlar de sexualitat amb la terminologia adequada i amb naturalitat.
- Conèixer personatges històrics que han estimat persones del seu mateix sexe.

Durada de l'activitat: 1 hora lectiva.

Procediment:

1. Lectura comprensiva dels textos, anàlisi de mapes i resposta a les preguntes.
Temps recomanat: 40 minuts
2. Posta en comú.
Temps recomanat: 20 minuts
3. Recerca d'informació per a les activitats d'indagació, a la biblioteca i a internet, i lectura proposada.
Fora d'hores lectives.

A7. Altres cultures

Lectura comprensiva de textos i elaboració de murals sobre la diversitat sexual en diverses societats d'arreu del món.

Objectiu:

Relacionar la realitat de les persones gais, lesbianes i transsexuals amb les d'altres parts del món.

Objectius específics:

- Prendre consciència del caràcter cultural de la sexualitat.
- Valorar i entendre les implicacions socials de la sexualitat.
- Assumir que la diversitat sexual és un fet que s'ha de respectar, i que està lligada a la diversitat cultural.
- Assumir que la sexualitat humana no és pura instintivitat, sinó que està lligada a valors, normes i actituds.
- Entendre i respectar la diversitat afectiva i sexual en base a la orientació sexual i la identitat de gènere.
- Promoure l'autoestima de tots els nois i noies en relació a la seva orientació sexual i identitat de gènere.

Durada de l'activitat: 2 hores lectives.

Procediment:

1. Lectura comprensiva dels textos, anàlisi de mapes i resposta a les preguntes.
Temps recomanat: 40 minuts
2. Posta en comú.
Temps recomanat: 20 minuts
3. Recerca d'informació per a les activitats d'indagació i en grup, a la biblioteca i a internet.
Fora d'hores lectives.
4. Activitat en grup. Elaboració del mural i posta en comú de la documentació exposada.
Temps recomanat: 1 hora.

- Promoure comportaments assertius front a les injúries i discriminacions del llenguatge.
- Conèixer i valorar les formes d'homofòbia interioritzada.
- Conèixer i avaluar els pros i els contres de sortir de l'armari a l'escola i a la família.
- Promoure l'autoestima de tots els nois i noies en relació a la seva orientació sexual i identitat de gènere.
- Analitzar quina és la visió personal que es té de l'homosexualitat.
- Prendre consciència de la necessitat d'un procés de canvi en les actituds.

Durada de l'activitat: 1 hora lectiva.

ACTIVITATS SOBRE AFECTIVITAT

A8. El meu millor amic és gai/ La meva millor amiga és lesbiana

Els alumnes construeixen, en petits grups, diàlegs entre un noi i el seu millor amic, que li explica que és gai, o una noia i la seva millor amiga, que li explica que és lesbiana.

Objectiu:

L'objectiu principal d'aquesta activitat consisteix a 'posar-se en la pell' tant de la persona a qui algú molt proper li explica que és gai o lesbiana, com de la persona que surt de l'armari. Secundàriament poden posar-se en evidència els prejudicis que hi pugui haver al voltant de l'orientació sexual.

Objectius específics:

- Aconseguir expressar, argumentar, fonamentar i defensar opinions, sobre aspectes referits a la diversitat afectiva i sexual amb actitud tolerant cap a les altres persones i els seus punts de vista.
- Reflexionar sobre les actituds individuals, el comportament social i la pressió de grup.

Procediment:

A l'alumnat, en grups de fins a quatre persones, se'l reparteix una còpia del material per a l'alumnat al final de la sessió anterior.

1. Lectura dels textos il·lustratius sobre l'afectivitat.
Fora d'hores lectives, com a preàmbul de l'activitat.
2. Lectura i tria o repartiment de les frases.
Temps recomanat: 10 minuts
3. Elaboració dels diàlegs.
Temps recomanat: 20 minuts
4. Posta en comú i anàlisi dels diàlegs.
Temps recomanat: 30 minuts

Informació complementària:

Abans de començar el/la professor/a explica que es tractarà l'afectivitat i la percepció que en tenim en el cas de les persones homosexuals. També es tractarà de quines maneres ens afecta el fet de que algú molt proper ens expliqui que és homosexual. Per preparar aquesta activitat us recomanem la lectura del capítol *Tinc ganes d'explicar-ho als quatre vents!* del llibre *Gent com tu? Adolescència i diversitat sexual* (Inclou: Gais i lesbianes en l'educació, Barcelona: Viena, 2004).

Les frases que apareixen al material per a l'alumnat, incloses als diàlegs, reflectiran les diferents reaccions que pot tenir una persona quan algú molt proper (també passa, i molt més intensament, a la família) li explica que és homosexual:

- Xoc, no reaccionar davant la situació.
- Negació, no voler saber-ne res o deixar-ho de banda.
- Ira, fer sentir culpable a qui surt de l'armari.
- Ocultació, no compartir-ho de forma oberta.
- Culpa, pensar que ha fet alguna cosa malament.
- Suport, fer costat a qui surt de l'armari en aquesta nova etapa de la seva vida.
- Celebració, integrar a qui surt de l'armari i la seva parella en les relacions socials.

Cal explicar que la visió que tenim de les persones homosexuals (i heterossexuals) pot estar influenciada pels estereotips que es transmeten en la comunicació i per les realitats concretes que mostren els mitjans de comunicació. Convé recordar o explicar què és un estereotip (mireu A3. *Certeses i mites: els estereotips*).

Cal també fer notar que les paraules, frases o tons en les converses poden posar en evidència tant l'empatia com la condescendència, els prejudicis o l'homofòbia més o menys explícitament.

A9. Àlbum de família

Els alumnes expliquen i discuteixen la situació social de diversos models familiars.

Objectiu:

Reflexionar sobre els elements personals, socials i afectius que constitueixen una família. Reflexionar sobre la valoració social dels models familiars.

Objectius específics:

- Descriure diferències i similituds entre una parella homosexual i heterosexual.
- Assumir que l'afecte, l'estimació i l'amor són iguals per a totes les orientacions sexuals i identitats de gènere.
- Percebre la relació que hi ha entre la baixa difusió de les situacions d'homoparentalitat i la percepció que no hi ha situacions de desprotecció per als fills de parelles homoparentals.
- Reflexionar sobre els drets dels infants de famílies homoparentals. Reconèixer les conseqüències que la legislació sobre la parella té per als drets dels infants.
- Valorar la pluralitat de models familiars com una riquesa.

Durada de l'activitat: d'1 a 2 hores lectives.

Procediment:

1. El/la professor/a presenta, segons les característiques del grup, com pot influir la presència pública de parelles homoparentals sobre l'anàlisi que es fa de la seva realitat.
2. L'alumnat fa la fitxa «àlbum de família». Han de comparar, en grups reduïts, un conjunt de fotos de diferents famílies relacionades amb la diversitat afectiva. També es pot realitzar amb fotos que aportin els propis joves de casa seva.
3. Una vegada els nois i noies han treballat en grups reduïts, es proposa fer una discussió dirigida en gran grup.
4. L'alumnat, amb suport docent, extreu les conclusions de la unitat.
5. Es poden fer les activitats d'ampliació a casa o a la sessió següent.

Informació per al professorat:

El concepte de família descriu diverses situacions socials, en aquest sentit s'entén com la unitat social formada per un grup d'individus

l·ligats entre ells per relacions de matrimoni, parentiu o afinitat (Diccionari de l'Enciclopèdia Catalana).

Àlbum de Família: Planteja la diversitat afectiva per tal que els nois i noies s'adoni que les relacions paterno/materno - filials són les mateixes amb independència de la orientació sexual dels pares/mares. Les famílies de l'activitat tenen fills. Cal plantejar als nois i noies que reflexionin si el fet de constituir una família vé determinat pel fet de tenir fills. El parentiu és més que una relació física o biològica: és una relació social. Cal plantejar a l'alumnat que reflexioni sobre les relacions personals dins la família: parella, fills i família extensa: (sogres/avis, germans/uncles, amistats,...).

Activitat d'ampliació 1: Els nois i noies poden pensar que el que constitueix una família és el fet de tenir fills i que per tant només la heterosexualitat està «naturalment» dissenyada per a les relacions de parentiu. En aquest sentit és interessant observar la realitat social d'Europa i Estats Units per veure que els grups que anomenem *família* no corresponen a aquest criteri. La família és una categoria cultural que varia segons el context i l'època. De fet, a les societats modernes la família nuclear no és l'experiència majoritària en relació a les parelles que cohabituen sense estar casades, les famílies monoparentals o les parelles divorciades.

Activitat d'ampliació 2: A Catalunya, a partir dels anys 50, el model de família basat en el matrimoni i la unió indissoluble de la parella (família nuclear) dóna lloc a l'actual diversitat de models de residència i relació. Gais i lesbianes estan presents en tots els tipus de famílies de la classificació ja que són fills, germanes, tenen fills de relacions anteriors a la sortida de l'armari o mitjançant tècniques de reproducció assistida o l'adopció. En aquest sentit no té sentit plantejar si poden o no formar família, ja

que tots en formen part. A principis del segle XXI, a Catalunya el nombre de dones lesbianes que tenen fills amb una altra dona està augmentant.

Activitat d'ampliació 3: Totes són falses. Fan referència a mites sobre els inconvenients de la maternitat/paternitat homosexual. Hi ha estudis que demostren que la frase a és errònia. Els rols sexuals s'aprenen a la societat: escola, TV... i a casa, també a la de les famílies homosexuals. Les famílies monoparentals no tenen aquest conflicte ni es qüestiona la capacitat d'una dona sola per educar els seus fills. La frase b no té en compte que la majoria de gais i lesbianes són justament fills d'heterosexuals. A més implica la consideració que l'homosexualitat és intrínsecament dolenta i no desitjable per als fills. Els estudis desmenteixen la frase c: la majoria d'abusos sexuals amb menors d'edat els fan persones heterosexuales. La frase d és òbviament falsa. Permet qüestionar la monogàmia com únic model de relació afectiva i social. Les comunitats monàstiques o les xarxes socials d'amistat són formes de parentiu?

ACTIVITATS SOBRE DISCRIMINACIÓ HOMÒFOBA

A10. Injúries: paraules que fereixen

Dinàmica de grup per a posar de manifest l'abast de les injúries del llenguatge.

Objectiu:

Treballar les injúries i els mots pejoratius que s'adrecen a les persones homosexuals. Es vol donar a conèixer als nois i noies els sentiments que generen aquestes expressions i afavorir l'empatia per tal que es posin en la pell de les persones que reben aquestes formes de violència simbòlica.

Objectius específics:

- Reconèixer els coneixements previs dels nostres alumnes.
- Analitzar quina és la visió general que es té de l'homosexualitat.
- Identificar les conseqüències que les injúries del llenguatge tenen per als joves gais i lesbianes.
- Analitzar les raons que motiven alguns joves per a utilitzar insults.
- Reflexionar sobre les actituds individuals, el comportament social i la pressió de grup.
- Prendre consciència de la necessitat d'un procés de canvi en les actituds.
- Promoure comportaments assertius front a les injúries i discriminacions del llenguatge.

Durada de l'activitat: 1 hora lectiva.

Procediment:

1. Sense donar cap informació, s'escriu a la pissarra la paraula **HOMOSEXUALITAT**. Es demana als participants que diguin paraules i conceptes que ells i elles relacionin amb l'homosexualitat.
2. A mesura que es van dient paraules, el/la professor/a les va apuntant a la pissarra sense fer cap comentari ni expressió. Tot és vàlid. Un cop ja s'han dit entre 15 i 20 paraules (deixant un quart d'hora com a màxim) podem començar a comentar-les. Normalment són paraules negatives, de tòpics, prejudicis, insults, discriminacions,... Podem fer constància d'aquest fet i replantejar-nos perquè passa això.
3. Es reparteix una fotocòpia del full **INJÚRIES: PARAULES QUE FEREIXEN** per tal que omplin les dues primeres columnes amb els termes que hagin anat sortint a la pissarra. Es demana als nois i noies que facin silenci i que provin d'imaginar que els demés els insulten amb aquests mots al passadís, al pati, al sortir de l'escola,...(per ajudar a tenir una acti-

tud empàtica, l'ensenyant pot suggerir de tancar els ulls) i que escriguin com es sentirien.

Informació complementària:

Aquesta dinàmica és adequada com a activitat inicial sobre discriminació homòfoba perquè parteix de les idees prèvies de l'alumnat. Permet iniciar la reflexió sobre els estereotips de gènere. Fent-la més breu, tallant el temps de reflexió, permet desmuntar i aclarir conceptes de l'anomenada «cadena simbòlica.»

L'insult homòfob s'utilitza a l'escola amb tanta «naturalitat», que es pot sentir al pati i als passadissos en qualsevol situació, no tan sols quan hi ha un conflicte. Quan l'educador/a atura un insult homòfob, els nois i noies acostumen a dir que «no passa res», fins i tot argumenten que és afectuós. Cal fer-los reflexionar sobre el valor del llenguatge com a transmissor de l'homofòbia: l'ús social de l'insult adverteix a gais i lesbianes que són injuriables i no formen part del nostre grup.

En aquesta activitat es pretén que enlloc d'interpel·lar els nois i noies sobre l'ús de la injúria s'aconsegueixi un ambient còmode i real des del principi de la sessió. No es vol que l'alumnat mantingui un llenguatge políticament correcte sinó que parli amb naturalitat. És probable que al principi no surtin gaires injúries. En aquest cas és recomanable trencar el gel amb una frase de la mena: *jo en conec unes quantes*, i escriure a la pissarra: *marica, bujarra, maricó, tortillera, marimacho...* S'hauria d'intentar que la pluja d'idees fos ràpida de manera que les paraules que sortissin fossin més percepcions i sentiments i no tant racionalitzacions per no caure en el que és políticament correcte. Quan es té la pissarra plena dels tòpics i injúries que l'alumnat ha anat dient és interessant agrupar-los per posar en evidència els estereotips de sexe i gènere que reflexen.

Per ajudar els nois i noies a expressar sentiments amb precisió, l'educador pot aportar-los vocabulari (confós, avergonyit, molest, frustrat, emprenyat, irritat, ansiós, aïllat, agressiu, trist,...)

L'alumnat ha de reflexionar sobre el fet que els insults i injúries del llenguatge:

- estableixen pautes socials per al comportament de gènere
- es centren en les pràctiques sexuals amb intenció repressora.
- oculten l'amor, l'afectivitat, els sentiments, la família i totes les altres relacions interpersonals de les persones gais i lesbianes (podem fer la següent reflexió: *perquè no han sortit les paraules AMOR, PARELLA, FAMÍLIA, FILLS, SENTIMENTS...?*)
- afecten molt l'autoestima de les persones homosexuals o que suposadament en són ja que no reben models positius ni referents per a crear la seva identitat (lesbianes i gais aprenen des de la infància, abans de tenir consciència de la pròpia sexualitat, que pertanyen a un grup difamat i injuriable).

Entre les raons per les quals hi ha joves que fan servir expressions homòfobes es pot destacar la seva dificultat per acceptar les diferències, l'exercici del poder i el control sobre altres joves, o la pressió social.

No utilitzar injúries ni insults i aturar els dels amics amb frases que mostrin el nostre recolzament cap a totes les formes d'estimar és important per fer de l'escola un espai de confiança on tothom pugui parlar obertament dels seus sentiments.

L'activitat es pot ampliar incloent altres formes d'etiquetar (per sexe, ètnia, característiques físiques, discapacitats..)

Al·l. Homofòbia a l'escola

Lectura comprensiva de textos que exposen situacions de violència i discriminació escolar.

Objectiu:

Prendre consciència de les situacions d'homofòbia i transfòbia que existeixen a l'escola i emprendre iniciatives per modificar aquestes injustícies en el propi entorn.

Objectius específics:

- Analitzar quina és la visió general que es té de l'homosexualitat.
- Identificar les conseqüències que les injúries del llenguatge tenen per als joves gais i lesbianes.
- Analitzar les raons que motiven alguns joves per a utilitzar insults.
- Reflexionar sobre les actituds individuals, el comportament social i la pressió de grup.
- Prendre consciència de la necessitat d'un procés de canvi en les actituds.
- Promoure comportaments assertius front a la violència homòfoba física o simbòlica (injúries, discriminació en el llenguatge..)

Durada de l'activitat: 1 hora lectiva.

Procediment:

1. Lectura comprensiva dels textos i resposta a les preguntes.
Temps recomanat: 30 minuts
2. Posta en comú.
Temps recomanat: 20 minuts
3. Activitat d'ampliació proposada.
Fora d'hores lectives.

Informació complementària:

Es vol induir a l'observació de la realitat per a qüestionar-se situacions que es viuen com a quotidianes. El treball dels comportaments, propis i aliens, ha de donar lloc a accions per a transformar aquesta realitat.

Document 3: El COC és una organització que treballa per integrar l'homosexualitat en la

societat holandesa. Quan es va detectar el creixent canvi de clima a les escoles va realitzar una recerca. Els resultats van ser sorprenents: després d'haver aconseguit canvis integrant i educant durant anys es va trobar una situació negativa molt estesa i amb la mateixa mena de senyals que als anys seixanta i setanta.

Les recomanacions de l'informe del COC van ser:

- Cal ensenyar els nens i nenes de 10 anys en endavant sobre l'homosexualitat i la igualtat de drets.
- Cal fer adonar la comunitat educativa-consells escolars, directors i professorat del fet que el professorat i l'alumnat lesbianes i gais necessiten sentir-se segurs a les escoles. Cada escola hauria de desenvolupar un protocol en el que es declari què cal fer sobre la discriminació contra les persones homosexuals.
- Les escoles haurien d'evitar mostrar l'homosexualitat com una cosa «diferent o que faci por», però també han d'evitar ignorar l'homosexualitat, com si no existís.
- L'homosexualitat s'hauria d'integrar com a matèria en la formació del professorat.
- La gent famosa d'Holanda hauria de parlar clar en contra de la discriminació contra gais i lesbianes.

A12. Homofòbia a la societat

Lectura comprensiva de textos que exposen situacions de violència i discriminació en diverses societats occidentals.

Objectiu:

Donar a conèixer diferents graus d'homofòbia en les societats occidentals, que van des de la tolerància, les formes sutils de rebuig i la condescendència fins a l'agressió explícita que es concreta en atemptats, crims i l'assassinat.

Objectius específics:

- Identificar l'abast i les conseqüències dels prejudicis existents en la nostra societat envers gais i lesbianes.
- Reflexionar sobre les actituds individuals i el comportament social, la pressió de grup.
- Prendre consciència de la necessitat d'un procés de canvi en les actituds.
- Promoure comportaments no discriminatòris i en igualtat per a totes les sexualitats.

Duració de l'activitat: una o dues sessions.

Procediment:

1. Formar grups reduïts i repartir textos diferents. Lectura comprensiva i resposta a les preguntes.
Tems recomanat: 15 minuts
2. Posta en comú.
Tems recomanat: 20 minuts
3. Repartir una frase per al debat a cada alumne/a i fer una roda per a presentar les seves valoracions.
4. Recerca d'informació per a les activitats d'indagació, a la biblioteca i a internet.
Fora d'hores lectives.

Informació complementària:

Funeral per una víctima de l'odi contra els gais brutalment assassinada: Es tracta d'un text molt dur que cal presentar prèviament ja que explica el brutal assassinat d'en Matthew Shepard. En Matthew era un noi molt obert i que no s'amagava de la seva sexualitat. En el seu enterrament els assistents van cantar molt fort *Amazing Graze* per no sentir els crits a l'odi homòfob per part dels portadors de pancartes que condemnaven en Matthew a l'infern. Més enllà de les reflexions exposades en el propi text, el/la professor/a pot fer valorar la situació de lesbianes, gais i transsexuals en els països on la

lleï encara els discrimina, legitimant la discriminació i les agressions.

Frases per al debat: Es pot fer treballar les frases en petits grups d'alumnes o bé donar-ne una o dues a cada parell d'alumnes per a exposar després les conclusions a tot el grup. Les frases proposades contenen expressions clarament homòfobes o homòfiles. No obstant es vol obtenir un comentari crític sobre les formes de defensar els drets de les minories. Per això s'han incorporat frases per a la reflexió sobre les actituds que reflecteixen condescendència (e, n) o les actituds que tot i expressar defensa dels drets de les persones homosexuals promouen estereotips o violència (m, r). La frase g es pot utilitzar per contextualitzar el fet de ser lesbiana amb la presumpció de no tenir parella reconeguda.

A l'estat espanyol els delictes d'odi per homofòbia estan tipificats en el codi penal. Els articles 510, 511 i 512 del Capítol IV, secció 1a, tracten delictes comesos en ocasió de l'exercici dels drets fonamentals i de les llibertats públiques garantits per la constitució.

Activitats de recerca: A internet hi ha documentats casos de transfòbia. És interessant proposar la recerca i anàlisi de l'assassinat de la transsexual Sònia al Parc de la Ciutadella de Barcelona, i els casos de Dana Rivers i Brandon Teenan. Aquesta anàlisi permet fer extensives les conclusions sobre totes les persones que no compleixen les expectatives de gènere de l'anomenada «cadena simbòlica» (veure *Activitat 8. Desmuntem la Cadena Simbòlica*).

ACTIVITATS SOBRE DRETS

A13. La legislació i els drets de les persones homosexuals i transsexuals

Investigació i debat sobre la legislació que afecta als drets de gais i lesbianes.

Objectiu:

Adonar-se de les diferents realitats i legislacions dins la comunitat europea i analitzar les causes de les discriminacions legals.

Objectius específics:

- Conèixer la realitat europea dels drets de gais i lesbianes.
- Conèixer situacions de desprotecció davant la llei.
- Reflexionar sobre els drets que tenen les famílies homoparentals i heteroparentals.
- Analitzar i entendre quins són els rols dels diferents actors socials en la presa de decisions legislatives.
- Interès cap a la necessitat de canvis legislatius com a via d'eliminació de les discriminacions.

Durada de l'activitat: una hora lectiva

Procediment:

Lectura comprensiva dels textos i resposta a les preguntes.

Informació per al professorat:

El docent ha de tenir en compte que els nois i noies probablement no coneixen la història de les reivindicacions de gais i lesbianes. L'accés al dret al matrimoni comporta l'assoliment de la igualtat jurídica de gais i lesbianes en tots els àmbits de la societat després de dècades de lluita (veieu el Quadern de l'Inclou: *Història moderna i contemporània*).

A partir de l'any 1998 el govern de la Generalitat de Catalunya regula les parelles de fet, creant un precedent al qual es varen afegir tota una sèrie de Comunitats Autònomes i que porta a partir del 2004 al debat sobre la modificació del Codi Civil per la regulació del matrimoni i les adopcions de gais i lesbianes a nivell d'Estat espanyol. Els documents del material de l'alumnat refle-

xen aquest debat. Les lleis del període 1998-2001 son:

- Llei 10/1998, de 15 de juliol, del Parlament de Catalunya.
- Llei 6/1999, de 26 de març, de les Corts d'Aragó.
- Llei 6/2000, de 3 de juliol, del Parlament de Navarra.
- Llei 1/2001, de 6 d'abril, de les Corts Valencianes.
- Llei 18/2001, de 19 de desembre, del Parlament de les Illes Balears.
- Llei 11/2001, de 19 de desembre, de l'Assemblea de la Comunitat de Madrid

Aquestes legislacions varen crear situacions de desigualtat jurídica entre les persones gais i lesbianes de l'Estat espanyol. En aquest sentit és interessant fer reflexionar els nois i noies sobre les situacions de desigualtat que es produeixen entre ciutadans de diferents estats europeus.

És interessant conèixer l'Informe de la Comissió de Llibertats Públiques i Assumptes Interiors sobre la igualtat jurídica dels homosexuals a la Comunitat Europea del 26 de gener del 1994. Aquest informe demanà una directiva del Consell d'Europa contra la discriminació per orientació sexual, que tractés, entre altres drets:

- La igualtat de tracte de les persones homosexuals i heterossexuals.
- Que es considerin discriminacions per raó d'orientació sexual desigualtats com:
 - Diferent limitació d'edat per les pràctiques homosexuals front a les heterossexuals.
 - Perseguir formes de vida homosexual per considerar-les escàndol públic o violació dels costums.
 - Discriminacions del dret laboral.
 - Acomiadament de treballadors homosexuals d'esglésies i comunitats religioses.
 - No promoció de soldats i oficials.
 - Classificació de l'homosexualitat com a risc per la seguretat

- Registrar la orientació sexual d'una persona sense el seu coneixement i consentiment.
- Prohibició del matrimoni sense facilitat una institució jurídica equivalent.
- Denegació del dret d'adopció i tutoria,
- Hospitalització en entitats psiquiàtriques o el tractament terapèutic de joves homosexuals per a canviar la seva orientació sexual.
- Limitar les demostracions públiques de la cultura i les formes de vida de les dones i homes homosexuals.
- Que es prohibeixi la repressió de pràctiques homosexuals durant el compliment de penes i la discriminació dels presos homosexuals.
- Que s'atorgui el dret d'asil a les dones i homes homosexuals provinents de països en els que l'homosexualitat és perseguida.
- Que cada cinc anys la Comissió presenti un informe al Parlament sobre la situació de les persones homosexuals a la comunitat.
- Que, com a màxim, quatre anys després de l'entrada en vigor de la directiva, els estats membres decretin les modificacions necessàries per adaptar-s'hi.

El PaCS citat en el document I és la Llei «de parelles» que regula a l'Estat francès les relacions entre dues persones no casades. Aquesta llei no parla de relacions d'afectivitat sinó de qualsevol mena de relació.

A14. Els drets de gais, lesbianes i transsexuals al món

A partir de l'anàlisi de textos es dona a conèixer a l'alumnat la persecució de les minories sexuals al món.

Objectiu:

Descobrir les legislacions homòfobes que permeten la violació sistemàtica dels drets

humans de gais, lesbianes i transsexuals arreu del món.

Objectius específics:

- L'homofòbia en la legislació dels estats: condicionants polítics, econòmics, religiosos i ètics de la sexualitat.
- Assumir que les persones podem tenir un paper actiu front a les discriminacions per raó d'orientació sexual i de identitat de gènere.
- Debat sobre qüestions polítiques que afecten la vivència de la sexualitat.
- Valorar la necessitat de la promulgació de lleis antidiscriminatòries que defensin els drets de les persones gais, lesbianes i transsexuals.

Durada de l'activitat: 1 hora lectiva

Procediment:

1. Lectura comprensiva dels textos i resposta a les preguntes.
Temps recomanat: 30 minuts
2. Posada en comú.
Temps recomanat: 20 minuts
3. Activitats d'ampliació proposades.
Fora d'hores lectives.

Informació per al professorat:

La llibertat de les persones gais, lesbianes i transsexuals és un procés iniciat per alguns països entre els quals destaca Holanda, el primer país del món en aprovar el matrimoni civil. A Europa sovint es té una percepció esbiaixada de la realitat a causa de les llibertats que s'hi poden gaudir i del profund desconeixement de les greus agressions als drets humans de gais, lesbianes i transsexuals que es perpetuen en nom de la legislació d'estats d'arreu del món. Els documents seleccionats han de permetre mostrar la situació de la majoria de persones homosexuals i transsexuals del món. A molts estats són tractats com a delinqüents: en la mesura que la homosexualitat és considerada un delicte, constitueix una pràctica il·legal. Fins i tot en 25 dels estats d'Estats Units la sodomia ha estat prohibida fins fa ben poc.

Activitat d'ampliació:

«La solidaritat internacional amb els drets de les persones homosexuals». Es pot sol·licitar que algun membre d'Amnistia Internacional o de la Comissió de Solidaritat Internacional de la Coordinadora Gai-Lesbiana faci una xerrada sobre la situació dels Drets Humans per a gais, lesbianes i transsexuals al món.

QUI ÉS QUÈ?

CADENA SIMBÒLICA

Sexe	Rol de gènere	Identitat de gènere	Orientació sexual
femella	femení	dona	heterosexual
mascle	masculí	home	heterosexual

Què pot haver a cada casella?

Sexe	Rol de gènere	Identitat de gènere	Orientació sexual
femellaq	femení	dona	heterosexual
mascle	masculí	home	homosexual
intersexual	transgènere	transsexual	bisexual
			qüestionant la seva sexualitat

DIVERSITAT REAL

GRUP N. :

Personatge	Sexe	Rol de gènere	Identitat de gènere	Orientació sexual

Antoni 54 anys Es va casar fa 20 anys amb la Mariona i n'està tan enamorat com el primer dia. Té 3 fills.	Berta 22 anys Des dels 12 anys sap que li agraderen les noies. Fa 3 anys que surt amb la Judit. Encara no ho sap ningú.
Carla 35 anys Quan va néixer li van posar de nom Carles. Fa 7 anys, des de l'operació, que signa com el que és: una dona.	Daniel 29 anys Està obert a noves experiències. Per al sexe, tan li fa si l'altre és home o dona. Encara no s'ha enamorat mai.
Eva 16 anys Des de petita que li agraden molt els nois. Surt amb en Ferran des de fa uns mesos. No ho sap ningú.	Ferran 26 anys Surt amb l'Eva des de fa uns mesos, però creu que s'ha enamorat d'un noi, en Daniel. Està fet un embolic.
Rosa 30 anys Sempre va amb el seu marit a comprar roba. A la secció d'homes troben tot el que els agrada a tots dos.	Teresa 25 anys Juga a l'equip de rugby i sempre ha portat el cabell curt. Surt amb en Joan, però creu que li v la "tres quarts".
Òscar 24 anys Des de fa dos anys viu amb el Joan, la seva parella. A casa, s'encarrega de planxar i rentar els plats.	Pere 46 anys Al llarg de la vida ha tingut relacions amb homes i dones. Va conèixer la Mart al supermercat i ara viuen junts.
Quim 16 anys Per la manera de vestir, a l'insti li diuen "marieta" però ell no té clar què li agrada realment.	Mariona 43 anys Quan va néixer, els metges dubtaven del seu sexe. Avui està feliçment casada amb el seu home, l'Antoni.

CERTESES I MITES: ELS ESTEREOTIPS

1. Les lesbianes són poc femenines, sovint semblen camioneres.	14. Els gais i les lesbianes només es relacionen socialment entre ells.
2. Els gais i les lesbianes són fàcilment identificables.	15. A les parelles homosexuals, una persona fa d'home i una altra de dona.
3. És gai perquè li agrada que li donin pel cul.	16. Els infants educats en un entorn familiar homosexual tenen més possibilitats de ser gais o lesbianes.
4. És lesbiana perquè no ha trobat l'home adequat.	17. La majoria d'homes que abusen sexualment de menors són gais.
5. Tenir una o varies experiències homosexuals fa que una persona es torni homosexual.	18. No hi ha nens i nenes gais o lesbianes. Això és cosa d'adults.
6. Els gais són promiscus i no mantenen relacions estables.	19. Els gais i les lesbianes tenen els mateixos drets que els heterosexuals.
7. Tots els gais són efeminats i una mica «boges».	20. L'Església catòlica té raó: l'homosexualitat no és natural.
8. Els gais i les lesbianes es dediquen preferentment a determinades feines.	21. Els estudis demostren que el 95% dels transsexuals tenen com a única sortida laboral la prostitució.
9. Els gais són tots molt cultes i sensibles.	22. No és necessari que els/les famosos gais i lesbianes surtin de l'armari públicament i quan ho fan és per aconseguir més fama.
10. L'homosexualitat es pot curar, tal i com demostren alguns metges.	23. Un cop assolida la igualtat de drets, s'acabaran les reivindicacions i les desigualtats.
11. Parlar d'homosexualitat és fer-ne proselitisme.	24. L'homosexualitat és cosa del món «occidental».
12. Un gai té més possibilitats de contraure la sida que un heterosexual.	
13. Cada cop n'hi ha més. Està de moda.	

DESMUNTEM LA CADENA SIMBÒLICA

Activitat 3

Columna 1

Qui m'agrada?
 Quins òrgans tinc?
 Què sóc? Com visc en societat?
 Quines actituds adopto?

Columna 2

Vagina
 Testicles
 Persones de l'altre gènere/ sexe
 Jugar a fútbol
 Agressivitat
 Persones dels dos sexes
 Ovaris
 Em dic Joan
 Passivitat
 Jugar a nines
 Persones del meu gènere/ sexe

Columna 3

Femella
 Intersexual
 Masculí
 Dona
 Home
 Homosexual (gai - lesbiana)
 Heterosexual
 Qüestionant-se la seva sexualitat

	1	2	3
SEXE			Mascle
ROL DE GÈNERE			Femení
IDENTITAT DE GÈNERE		Em dic Laura	Transsexual
ORIENTACIÓ			Bisexual
		No ho tinc clar	

L'ORIENTACIÓ SEXUAL: HOMOSEXUALS, BISEXUALS I HETEROSEXUALS

DOCUMENT 1

«Considerem que és homosexual aquell individu, home o dona, que sent atracció eròtica cap a membres del seu propi sexe. Donat que és possible sentir-se atret per algú sense que hi hagi en això res d'eròtic, especificarem que per «atracció eròtica» entenem (en el sentit més elemental del terme) imaginar-se relacions sexuals. És heterosexual aquell individu que sent atracció eròtica cap a persones de l'altre sexe. En biologia, es considera bisexual a algú (o a alguna cosa) en qui funcionen òrgans sexuals d'ambdós sexes; però nosaltres utilitzarem el terme en el sentit en el que l'apliquen normalment els sexòlegs, és a dir, per a referir-nos a aquelles persones que senten atracció eròtica (no necessàriament de forma simultània) cap a membres d'ambdós sexes. Master i Johnson (...) prefereixen utilitzar en tal cas el terme ambisexual, però nosaltres considerem que l'ambisexualitat és aplicable, més aviat, a la coincidència entre els sexes, és a dir, al fet que, tant en l'home com en la dona, els llavis, per exemple, siguin una zona erògena (...).

Parlant amb propietat, s'hauria de distingir entre persones amb inclinacions homosexuals, o que la seva orientació és homosexual, i persones que prenen part en actes homosexuals. Podem admetre, sense temor a precipitar-nos massa, que un individu pot ser homosexual per inclinació i, tot i així, tenir una conducta heterosexual, i al contrari, ser heterosexual i, per diverses raons, comportar-se homosexualment.»

(Michael Ruse: *La Homosexualidad*, pàg. 15 – 17)

DOCUMENT 2

«L'estudi clau del nostre temps sobre l'homosexualitat és el realitzat per Alfred Kinsey,

biòleg i sociòleg dels Estats Units, el qual, per encàrrec de la Fundació Rockefeller i de la Universitat de Louisiana, va publicar els resultats de les seves investigacions en dos informes: un, sobre el comportament sexual de l'home i, l'altre, sobre el de la dona, a partir d'una enquesta realitzada a 12.000 persones.

Les estadístiques de Kinsey arriben a afirmar que al voltant d'un 50% de les persones enquestades d'ambdós sexes havien tingut alguna mena de contacte sexual amb persones del mateix sexe, almenys una vegada a la vida.

Però la principal idea que Kinsey va aportar a la comprensió d'aquesta conducta sexual humana és el concepte de 'continuum' heterohomosexual. L'homosexualitat, per Kinsey, no és una qüestió de tot o res. No hi ha una divisió dels éssers humans en homosexuals, d'una banda, i heterosexuals, per l'altra; de la mateixa manera que les coses no són només blanques o negres. El continuum heterohomosexual suposa que hi ha un cert grau d'homosexualitat i un cert grau d'heterosexualitat en tota persona, que pot variar segons moments diferents o circumstàncies determinades al llarg de la seva vida, o bé poden donar-se simultàniament diversos comportaments sexuals. Kinsey estableix una escala de 0 a 6 per poder explicar el grau d'heterohomosexualitat que hi ha en una persona en un moment determinat de la seva història.

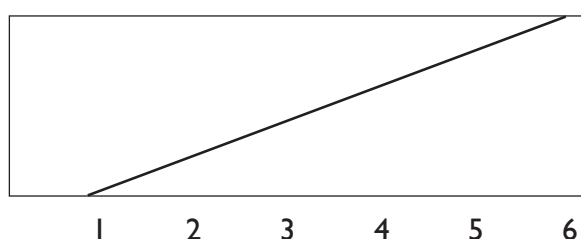
No hem de donar un valor absolut a aquesta escala, és solament indicativa del 'continuum heterohomosexual' de tot ésser humà. Cal tenir ben present que Kinsey, en la seva escala, no sols inclou els qui realitzen actes físics heterosexuals o homosexuals, sinó també els qui senten una tendència o inclinació psíquica tant vers una direcció

com vers una altra, encara que mai no l'hagin posat en pràctica. Per tant, en cada un dels 7 graus de Kinsey s'inclouen els contactes físics o/i les experiències psíquiques.»

(Antoni Mirabet. *Homosexualitat a l'inici del segle XXI*, pàg. 19)

DOCUMENT 3

KINSEY: Escala de graus d'heterosexualitat - homosexualitat

Sobre la base de les reaccions psicològiques i la experiència manifesta es classifica als individus de la manera següent:

0. Exclusivament heterosexual.
1. Predominantment heterosexual, només incidentalment homosexual.
2. Predominantment heterosexual, però més que incidentalment homosexual.
3. Igualment heterosexual que homosexual
4. Predominantment homosexual, però més que incidentalment heterosexual
5. Predominantment homosexual, però incidentalment heterosexual.
6. Exclusivament homosexual.

ACTIVITATS

1. Llegeix el Document 1 i realitza les següents activitats:
 - a) Defineix els següents conceptes:
Heterosexual
Homosexual

Bisexual

Ambisexual

- b) Descriu què és l'atracció eròtica

2. Llegeix els Documents 2 i 3 i respon:

- a) Segons l'investigador americà Alfred Kinsey, quin percentatge de persones enquestades d'ambdós sexes havien tingut alguna mena de contacte sexual amb persones del mateix sexe, almenys una vegada a la vida?
- b) Sobre quines bases classifica Kinsey els individus com a heterosexuals o homosexuals?

3. Completa les frases següents col·locant correctament les paraules següents en l'espai ocupat per punts suspensius:

HOMOSEXUAL, HETEROSEXUAL, BISEXUAL

..... és aquella persona que sent atracció sexual cap a les persones de l'altre sexe iés la que la sent cap a les persones del seu mateix sexeés qui sent atracció eròtica cap a homes i dones.

FRASES PER AL DEBAT

Valora aquestes frases i assenyala si són veritables o falses i el perquè de la teva resposta:

- a) Mantenir una relació sexual amb una persona del mateix sexe suposa que un individu és homosexual.
- b) Una persona heterosexual no pot mantenir mai una relació homosexual.
- c) Els homosexuals són persones que s'identifiquen amb les del sexe contrari.
- d) A les persones heterosexuals els agrada vestir-se amb robes del sexe contrari.
- e) Homosexuals i heterosexuals tenen trets morfològics diferents.

SEXE I GÈNERE: TRANSSEXUALS

DOCUMENT 1

«Dos termes que acostumen a donar lloc a confusions són transvestit i transsexual. El primer s'aplica a aquell individu que es vesteix amb robes considerades per la societat a que pertany com a pròpies del sexe contrari i que ho fa amb intencions eròtiques. Aquest últim aclariment és d'especial importància, perquè si no hi ha component sexual, seria preferible utilitzar el terme «transformista». S'ha d'assenyalar que el transvestisme no ha d'estar relacionat necessàriament amb la orientació sexual (...). En realitat, les investigacions realitzades a aquest respecte indiquen que la majoria de transvestits són heterosexuales (...).

Per a presentar el concepte de transsexualisme, és necessari distingir entre els termes sexe i gènere (...). El primer denota si una persona és home o dona. La majoria de les persones (en realitat, tothom per a gairebé tots els propòsits) distingeix el sexe sobre la base de trets morfològics - característiques físiques de forma i estructura. Els individus en els quals es barregen aspectes masculins i femenins en els trets sexuals són hermafrodites. Els biòlegs saben ja que la causa última de les característiques sexuals són els gens, que es troben en els cromosomes del nucli de la cèl·lula. Els cromosomes sexuals són diferents en l'home i en la dona (X,Y) i iguals en la dona (X, X). Aquest fet constitueix un altre criteri amb el que determinar masculinitat i feminitat (...).

Si cap concebre el sexe com el fenomen objectiu, aleshores el gènere o identitat de gènere pot ser considerat com el subjectiu. El gènere d'una persona al·ludeix al sexe amb el qual s'identifica i, fins a cert punt, el

grau fins al que desitja comportar-se d'acord amb tal identificació. Dir que algú és de gènere masculí significa que s'identifica amb els homes, mentre que ser del gènere femení implica identificació amb les dones. Un transsexual és algú en qui sexe i gènere no són iguals; té cos d'home, però en el seu fur intern es considera dona, o a l'inrevés.»

(Michael Ruse: *La homosexualidad*, pàg. 15 - 17)

DOCUMENT 2

«Des de la seva aparició, el 1952, a partir de la difosa operació que va convertir a un sergent de la marina d'estats units en Christine Jorgensen, el transsexualisme no ha deixat de generar polèmica, dins i fora del moviment gai. Des del punt de vista d'alguns científics conservadors (...) es tractava d'una cosa condemnable, un exemple del poder de la ciència posat al servei del mal (...) Des de dins del moviment gai s'ha debatut l'estatus dels transsexuals, que, un cop assolida la seva nova condició, acostumen a optar per la heterosexualitat (...)

Per al transsexual, la operació de canvi de sexe és la única manera de resoldre allò que percep com un «error» de la naturalesa. El transsexual sent que pertany al sexe contrari, i la solidesa d'aquesta creença té difícil explicació (...)

Si la transformació d'home a dona té resultats acceptables, molts dels canvis de dona a home acaben en fracàs: són poques les dones que aconseguen, mitjançant la cirurgia, un penis que permeti l'acte sexual amb penetració.»

(Alberto Mira: *Para entendernos*, pàg 703 - 704)

DOCUMENT 3

«La metamorfosi del reverend. De pare Peter a mare Carol»

«Canvi de sexe. “Que jo recordi, totes les nits de la meua vida m'he ficat al llit resant per a aixecar-me convertit en noia.” I, per fi, després de 46 anys d'oracions, Déu ha escoltat les pregàries d'un dels seus més devots servents. El reverend Peter Stone, sacerdot de l'Església d'Anglaterra, s'ha aixecat aquesta setmana transformat en tota una dona, Carol Stone. El miracle, no obstant això, no ha estat obra de l'Altíssim, sinó el resultat d'una operació de canvi de sexe. AL Totpoderós, no obstant això, cal reconèixer-li una bondat divina, mostrada a través dels seus representants en la Terra: l'Església anglicana ha donat la seva benedicció. El pare Peter ja és la reverenda Carol. De fet, avui es dirigirà als seus feligresos des del púlpit de l'església de St. Philip, en Upper Stratton (Swindon), amb la seva acabada d'estrenar identitat femenina i els deixarà anar el sermó dominical.

La immensa majoria dels fidels per la salvació dels quals vetllava fins a poc el sacerdot ha decidit acceptar el seu canvi de sexe. Només quatre dels 80 parroquians de l'església de St. Philip han posat el crit en el cel. La resta estan encantats amb que la seva guia espiritual hagi fet realitat el seu somni. “Bé, al principi va ser un veritable xoc”, confessava Joan Mackie, una de les més abnegades membres de la congregació. “Però podia contar amb el meu suport. Sempre va ser un veritable cavaller, mai va donar un pas en fals i en tot moment va ser amb nosaltres un ànima bondadosa”, admetia (...))»

(elmundo.es, 3 de diciembre de 2000)

ACTIVITATS

1. Llegeix amb deteniment els documents anteriors i defineix els següents termes:
 - a) Transsexual
 - b) Hermafrodita
 - c) Sexe
 - d) Gènere
 - e) Travesti
 - f) Transformista
2. Anomena alguns trets morfològics —al menys cinc— que distingeixen un home d'una dona.
3. Defineix aquestes expressions:
 - a) Orientació sexual
 - b) Identitat de gènere
 - c) Canvi de sexe
 - d) Canvi de gènere
4. Explica perquè canviar de gènere no suposa necessàriament canviar de sexe.
5. Quines implicacions podria tenir el fet de canviar de gènere sense canviar de sexe en la vida diària? Per exemple, en els documents de registre civil, en la forma de vestir, en l'ús del llenguatge, etc.
6. Fes un resum del document 4.
7. Indica si les frases següents fan referència a una qüestió d'orientació sexual o de identitat de gènere (raona la teua resposta).
 - a) El fet que a un noi li agradin les noies.
 - b) Que una noia es senti una dona molt maca i atractiva.

- c) Un noi al que li agrada que el tractin en femení
- d) Un noi que té el seu nòvio a la mili.
- e) Una dona que fa anys s'anomenava Manolo i era empleat de banca, ara viu amb la seva nòvia en un pis de lloguer.
- f) Un noi que es vesteixi amb roba d'una noia.

8. Contesta raonadament aquestes qüestions:

- a) Per què creus que el canvi de sexe es fa amb més facilitat d'home cap a dona?
- b) Perquè és més difícil de fer de dona a home?
- c) Un noi que s'opera per a convertir-se en noia, si li agraden sexualment els homes, és homosexual o heterosexual?
- d) Quina persona va ser la primera transsexual de la història?

9. Completa les frases següents col·locant correctament les paraules següents en l'espai ocupat per punts suspensius:

SEXE, GÈNERE, ORIENTACIÓ SEXUAL, ATRACCIÓ ERÒTICA

Totes les noies tenen el mateix però per la seva poden ser heterosexuals o homosexuals. En les primeres, la és cap als nois i en les segones cap a les noies. Però no totes tenen el mateix ja que algunes, no totes, no s'identifiquen amb el seu sexe ja que desitgen ser nois. Aquestes són transsexuals.

ACTIVITATS D'INDAGACIÓ

1. Esbrina qui eren els eunucs. Quines diferències tenien respecte les persones transsexuals?
2. Esbrina qui eren els «castrati». Fes una breu biografia d'en Farinelli.
3. Cerca informació sobre alguna associació de transsexuals i fes un dossier amb ella.

JOC DE ROL

Tema: «El canvi de sexe de Peter Stone»

Llegir detingudament el Document 4. Formar grups de cinc persones. Cada membre del grup ha de interpretar un dels següents personatges:

1. Carol Stone
2. La ex dona de Carol Stone
3. La filla de Carol Stone
4. El pare de Carol Stone
5. Un feligrès de Carol Stone.

Cada membre ha d'expressar front als seus companys el que ha significat per a ell o ella el canvi de sexe realitzat per Carol Stone.

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. Lectura d'una novel·la: 'El amante lesbiano' de José Luis Sampedro,
2. Visionat d'una pel·lícula: 'Farinelli' o 'Boys don't cry'.

DOCUMENT 1

«L'homosexualitat, igual que els altres aspectes de la sexualitat, compta amb nombrosos termes en el llenguatge vulgar i col·loquial. Gairebé tots ells posseeixen un clar sentit pejoratiu, però alguns, com gai, han estat acceptats de molt bon grat pels propis homosexuals. Uns denoten exclusivament l'homosexualitat masculina, com és el cas de marica, i altres, com lesbiana, la femenina. El terme homofòbia significa hostilitat cap als homosexuals. El contrari seria homofília, que denota una espècie d'atracció per l'homosexualitat. Molt més freqüent és la paraula homòfil, que sol aplicar-se a les associacions que organitzen campanyes en defensa dels drets dels homosexuals i contra els prejudicis socials i la severitat de la llei.»

(Michael Ruse: *La homosexualidad*, pàg. 16)

DOCUMENT 2

«El terme 'gai', d'origen provençal (derivat del llatí *gaudium*), passa a la llengua francesa (gai), catalana (gai), italiana (gajo) i castellana (gayo). En llengua provençal, gai s'utilitza des del segle XII en el context de l'amor cortès de freqüent (encara que no exclusiva) inspiració homoeròtica (...). El seu equivalent en llengua anglesa, gay, era utilitzat com adjectiu equivalent a alegre, divertit o llibertí, i s'aplicava amb freqüència durant el segle IX a la prostitució. La utilització del terme 'gai' segons l'ortografia catalana és una constant en bona part de les associacions i moviments d'alliberament de l'Estat espanyol (...). En contrast amb el castellà 'gayo', el provençal 'gai', sent també anterior en diversos segles a 'homosexual', ja equivalia a amant o a home que tenia relacions físico-afectives amb altres

homes. En l'Estat espanyol, la premsa al principi, i les incipients aproximacions acadèmiques més tard, han optat per la utilització del terme d'origen anglès.»

(Ricardo Llamas: *Teoría torcida*, pàg. 365)

DOCUMENT 3

«Mentre que el terme gai ha passat a convertir-se en un terme internacional que, sobretot en l'àrea anglosaxona, serveix per a designar tant a homes com a dones amb una determinada experiència social, entre dones — que es prefereix la paraula lesbiana — no existeix consens referent a això. Algunes opten per definir-se com homosexuals, unes altres, una minoria com bolleras o tortilleras. L'actual proliferació de termes contrasta amb l'escassetat d'èpoques anteriors en les quals tot just existien termes per a designar les pràctiques sexuals entre dones. El més conegut i usat en diferents llengües, des del Renaixement fins al segle XIX, és de tribades o tribadisme, paraula grega derivada de *Tribo*, *Tribain*, que significa 'fregar, fregar-se' (...). Però va ser la literatura francesa de finals del segle XIX la que va canviar la representació social del lesbianisme i va facilitar l'emergència de la paraula 'lesbiana' amb un nou significat. Després d'un període de recuperació literària de l'escriptora Safo de Lesbos, Baudelaire divulga la paraula lesbiana en anunciar, en 1846, que la seva compilació de poemes s'editaria en un volum titulat 'Les lesbiennes'. Editat en 1857 amb el títol 'Les fleurs du mal', va ser considerat pornogràfic i el seu autor va ser jutjat per atemptar contra la moral pública i els bons costums.»

(Olga Viñuales: *Identidades lésbicas*, pàg. 51-52)

ACTIVITATS

1. Defineix breument els conceptes següents:

- a) Gai
- b) Lesbiana
- c) Homofòbia
- d) Homofília

2. Quins dels termes següents poden ser agrupats com homòfobs?

- a) Homosexual
- b) 'Maricón'
- c) 'Tortillera'
- d) Gai
- e) Marieta
- f) Lesbiana

3. De quina llengua procedeixen i a què fan referència els termes següents?

- a) Lesbiana
- b) Gai
- c) Homosexual
- d) Tribadisme
- e) Gayo
- f) Homofília

4. Completa les frases següents col·locant correctament les paraules següents en l'espai ocupat per punts suspensius:

BISEXUAL, GAI, HETEROSEXUAL, LESBIANA

Un o una tenen una orientació sexual cap a persones del seu mateix sexe. A una persona l'atreuen persones de l'altre sexe. Si algú se sent atret sexualment per homes i dones és

MASCLISTES, HOMÒFOBES, RACISTES

La majoria de les persones respecta la gent i no discrimina ni agredeix sense una causa justificada i greu. No obstant això, les persones creuen que la seva raça és superior a les altres; per a les que són ésser heterosexual és millor que ésser homosexual i les persones

..... consideren que els homes són més vàlids que les dones.

5. Discriminar una persona injustament és un acte impropï de qui tingui una correcta formació ètica i moral. Hi ha persones que discriminen, agredeixen i insulten als que són diferents. La majoria de les discriminacions s'originen per:

- a) Masclisme
- b) Homofòbia
- c) Racisme
- d) Intolerància religiosa
- e) Xenofòbia

6. Defineix breument cada un dels termes anteriors.

7. Assenyala quin tipus de discriminació practiquen les persones que fan el següent:

- a) Una noia que deixa de parlar a una amiga perquè és lesbiana.
- b) Els alumnes que es neguen a compartir un aula perquè en ella estudien nens negres.
- c) Un home que mai fa una rentadora a casa perquè això és cosa de la seva dona.
- d) El noi que diu marietes a dos nois que van de la mà pel carrer.
- e) El rei que obliga a un jueu a batejar-se sota pena de mort o d'expulsió del seu territori.
- f) L'empresari que prohibeix l'entrada a la seva discoteca a les persones que siguin estrangeres.
- g) El pare que prohibeix al seu fill estudiar dansa perquè considera que això no és propi d'homes.
- h) La mare que fa fora de casa al fill quan li diu que és gai.
- i) Els pares que posen una hora d'arribada per als fills diferent a la de les filles (per a elles sempre més aviat).
- j) Dir d'alguna cosa que no t'agrada que és una 'mariconada'.

ACTIVITATS D'INDAGACIÓ

1. Fes una breu biografia de Baudelaire.
2. Lectura de *Les flors del mal* del mateix autor.

DOCUMENT 1

«La literatura nipona, des del còmic fins a les novel·les més sofisticades, reflecteix l'homosexualitat com una experiència masculina habitual. No obstant això, el Japó actual no és el món bisexual del període Tokugawa (segles XVII-XVIII), que preconitzava la completa llibertat de relacions sexuals.

La visió dominant actual és que els actes homosexuals són anormals i que les persones que els practiquen estan obligades a mantenir-los ocults, tant en les famílies com entre els companys de feina. Els homosexuals japonesos pateixen la discriminació institucional. D'aquesta manera, els membres d'una actual associació de gais i lesbianes de Tòquio van haver d'abandonar els seus despatxos en un centre d'activitats per ordre governativa.

Les actituds cap al sexe homosexual s'han alterat dramàticament durant els últims 125 anys. Els canvis es deuen, en bona part, a la incorporació de Japó a l'exterior, que es va iniciar en 1859, quan es van obrir els primers ports de les illes al comerç amb l'estranger. Va ser llavors quan l'èlit japonesa va absorbir els costums occidentals amb l'objectiu d'obtenir el respecte del nou món que acabaven de descobrir. Aquest aprenentatge incloïa el concepte de 'il·legalitat', una nova convicció segons la qual les imatges fàliques religioses eren vergonyoses i mereixien la destrucció, i l'homofòbia. La influència cultural occidental va ser, per tant, la principal causa de la decadència de la tradició 'nanshoku' que estructurava les relacions homosexuals com una relació entre germans.

L'homosexualitat s'ha traslladat, en el Japó del segle XX, des del centre de la cultura

popular fins als seus marges. El desig homosexual no tornarà a suscitar la creació literària i serà identificat, paradoxalment, com un dels 'costums demoníacs' del passat —amb valuoses excepcions com Mishima— i també com una de les indesitjables herències del contacte amb el món occidental».

DOCUMENT 2

«Alguns prínceps dissoluts posseïen també a joves efebs (*liuang t'ong*) o mantenien relacions sexuals amb adults. Les fonts del període Han i altres més tardanes, testifiquen que cert nombre de ministres designats 'pi', 'favorits', tenien complaences carnals amb els seus sobirans. Cal assenyalar que el terme 'pi' té un sentit que es pot aplicar tant a home com a dona. Que en el cas dels barons hagi hagut una relació homosexual resulta difícil de comprovar, encara que per la seva mateixa concisió els textos antics deixen la porta oberta a tot tipus de consideracions.

L'últim dels emperadors Han anteriors, Ai Ti, del segle I aC., va tenir tot un seguit de joves amants, dels quals el més conegut va ser Tong Hsien. Un dia que l'emperador compartia el llit amb Tong Hsien, aquest es va dormir recolzat en la seva màniga. Quan el sobirà va ser avisat per a concedir una audiència, va prendre la seva espasa i es va tallar una màniga, per a no despertar al seu estimat. D'aquí el terme 'toan hsieo', 'tallar la màniga', per a designar literàriament l'homosexualitat masculina.»

Robert Van Gulik: *La vie sexuelle dans la Chine Ancienne*. 1561. Cap. 2 i 3.

(Pres del fulletó: «Muchas culturas, una sola represión. Gais contra el 92», *La Radical Gai*, 1992)

DOCUMENT 3

«En retirar periòdicament a les joves dels casaments, el cap provoca un desequilibri entre el nombre de noies i nois casadors. Els joves barons són els principals perjudicats per aquesta situació, veient-se condemnats, o bé a romandre solters molts anys o bé a casar-se amb vídues o dones velles repudiades pels seus marits. Els *nambikwara* resolen també aquest problema d'una altra manera: per mitjà de les relacions homosexuals, que criden poèticament '*tamindigé kihandigé*', és a dir, 'amor-mentida'. Aquestes relacions són freqüents entre els joves i es desenvolupen amb una publicitat molt major que les relacions normals. Els que prenen part en elles no s'amaguen en l'espessor de la selva com fan els adults de sexes oposats, sinó que s'instal·len al costat del foc i davant la mirada divertida dels veïns.»

Claude Levy Strauss: *Tristes tópicos*. 1955. Cap. XXIX.

(Pres del fulletó: «Muchas culturas, una sola represión. Gais contra el 92», *La Radical Gai*, 1992)

DOCUMENT 4

«Wanders i Fritsch neguen l'existència d'homosexualitat entre els hotentots. Kurt Falk, no obstant això, manté que és bastant comú, tant entre homes com entre dones, i especialment entre joves casades. Existeix una pràctica segons la qual, dos individus, tant del mateix sexe com de sexes oposats, estableixen entre si un llaç d'unió especialment íntim anomenat '*sore-gus*'. Aquest s'inicia bevent ambdues parts un bol d'aigua i passant-li la resta a l'altre, al mateix temps que es diu '*sore gamse ure*'. Per regla general la relació així establerta implica una profunda amistat i assistència mútues. Però segons Falk, s'empra com a mitjà per a establir relacions homo-

sexuals, especialment entre nois que volen emular-se.»

The Khoisan peoples of South Africa. Schapera. 1930. Cap. IX.

(Pres del fulletó: «Muchas culturas, una sola represión. Gais contra el 92», *La Radical Gai*, 1992)

DOCUMENT 5

Activitats

- I. Llegeix els documents anteriors (de l'1 al 4) i contesta les qüestions següents:
 - a) Quina consideració tenia al Japó l'homosexualitat abans del contacte amb la cultura europea?

- b) Explica a què fa referència en la llengua xinesa el terme 'homosexual masculí'.
 - c) Com es viu l'homosexualitat actualment al Japó?
 - d) Quines característiques té l'homosexualitat entre els hotentots?
 - e) Què és l'amor-mentida dels nambikwara?
2. A partir del Document 5 respon les qüestions següents:
- a) Defineix els conceptes: pederàstia, transvestisme, homofília
 - b) Fes un llistat de totes les cultures en les quals el matrimoni homosexual hagi estat present.
 - c) Fes un llistat de totes les cultures que hagin conegut la pederàstia institucionalitzada.
 - d) Dibuixa un dels mapes anteriors a la teva llibreta.

ACTIVITATS D'INDAGACIÓ

1. Creus que les pràctiques sexuals de gais i lesbianes són una moda actual? Raona la teva resposta.

ACTIVITATS EN GRUP

1. Feu petits grups. Cadascun escollirà una de les cultures que se citen al Document 5 i realitzarà les activitats següents:
- a) Un breu informe sobre la cultura escollida (àrea a la qual es va desenvolupar o es desenvolupa, trets culturals més destacats, situació actual, etc.
 - b) Cerca d'imatges, fotos o altres documents, sobre la cultura escollida.
 - c) Un mural al qual es pinti el continent en el qual se situa la cultura estudiada i en el qual s'han d'enganxar alguns dels documents gràfics obtinguts.

EL MEU MILLOR AMIC ÉS GAI LA MEVA MILLOR AMIGA ÉS LESBIANA

DOCUMENT 1

«El blau tendre i dolç de la mirada d'en Sendal s'acabava de fondre. Amb el braços plegats a sobre de la taula, hi va recolzar el cap i es va adormir.

Un any enrere, vaig decidir que quan en fes disset li ho explicaria tot. Va ser quan, després de visitar una psicòloga d'un centre que m'havien dit que orientava els joves en temes de sexualitat i afectivitat, em vaig convèncer d'allò que ja sospitava des de feia temps. Vaig decidir que en Sendal seria el primer a saber que jo era gai.

Passat l'estiu faria disset anys i encara no sabia com li ho havia de dir. Però havia de fer-ho, n'estava convençut.»

(Dolors Garcia i Cornellà, *Sense cobertura*, La Galera, pàg. 19)

DOCUMENT 2

«Un dia la mare, tot mirant una telesèrie d'aquestes de producció pròpia que passen havent dinat, havia dit:

No, si ara ens els trobarem fins i tot a la sopa. Un dia aniré a remenar l'escudella i em sortirà un gai. Segur.

Un dels personatges de la sèrie era homosexual i es tractava com la cosa més natural del món.

A partir d'aquell moment, m'hi vaig fixar més. I era cert que cada vegada en sortien més. Però una cosa era fer-ho veure i una altra de molt diferent ser-ho, amb tot el que volia dir això.

Sabia del cert que la mare no tenia res en contra dels homosexuals, com tampoc no tenia res en contra de ningú, perquè és la persona més tolerant que he conegut mai. Però aquell comentari seu em va perseguir durant molts dies. Més que res era la incertesa de saber què diria quan, un dia, aixequés la tapa de l'olla de la sopa i m'hi trobés».

(Dolors Garcia i Cornellà, *Sense cobertura*, La Galera, pàg. 35-36)

DOCUMENT 3

«Teníem catorze anys. I jo, per primer cop, vaig sentir una punxada que, de bon principi, no vaig saber identificar. No podia treure els ulls d'en Sendal, corrent ingènuament per la plaça com un heroi que acaba de veure-se les amb el pitjor enemic i n'ha sortit victoriós. sentia que si algun dia ens allunyàvem, no ho suportaria. (...) Després de donar voltes i més voltes, en Sendal va rrelliscar, va caure i es va torçar el turmell. Els nois i les noies més grans van arrencar a riure més fort i no es van moure. Jo m'hi vaig acostar corrent corrent com un boig. Em va demanar que l'ajudés a aixecar-se. Sota l'anorac, li vaig notar el cos càlid i tremolós, alterat per la correguda. Tenia el front suat. La suor i la neu se li barrejaven a la cara i als cabells. Em va agafar ben for per aixecar-se. I així, abraçats sota la neu que queia amb més ganes que feia una estona, el vaig dur fins a casa seva.

Aquella nit no vaig poder dormir. Ni les tres o quatre següents. Tancava els ulls i sentia la seva respiració a la cara. Obria i tancava les mans en la foscor, intentant recordar el tacte del seu cos. Notava una pressió forta

al pit i un desconcert molt gran. Se'm feien estranyament presents totes les estones passades amb ell, que n'eren moltíssimes, les seves paraules, els seus gestos, els seus somriures, els seus silencis, les seves propostes. Em vaig espantar. No el volia perdre. I vaig decidir que m'empassaria aquell desig com pogués. I que més endavant ja veuria què havia de fer.»

(Dolors Garcia i Cornellà, *Sense cobertura*, La Galera, pàg. 95-96)

ACTIVITAT EN GRUP

1. Llegiu els documents anteriors que il·lustren en quines situacions es pot trobar un noi u una noia homosexual.
2. Feu petits grups i escolliu quatre de les frases següents amb les que construïreu un diàleg entre:
 - un noi i el seu millor amic, que li explica que és gai, o
 - una noia i la seva millor amiga, que li explica que és lesbiana.
 1. Ja m'ho imaginava.
 2. No tenia ni idea, però no passa res.
 3. No et preocupis, jo segueixo sent el teu amic / la teva amiga.
 4. Com has pogut estar tot aquest temps sense explicar-m'ho?
 5. Des de quan ho saps?
 6. M'agradaria haver-ho sabut abans per ajudar-te a passar per aquest moments.
 7. Estàs segur / segura?
 8. Per què no m'ho has dit abans?
 9. És increïble la poca confiança que em tens! Fins ara no m'ho havies explicat.
 10. Prefereixo que no m'expliquis res més.
 11. Pot ser caldria que anessis al psicòleg.
 12. No serà per que no et fa cas aquella noia (si és un noi) / aquell noi (si és una noia)?

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

Llegiu les novel·les:

GARCIA i CORNELLÀ, Dolors. *Sense cobertura*, Barcelona: La Galera, 2002.

AROLD, Marliese. *Sandra ama a Meike*. Santa Marta de Tormes: Lóquez, 1997.

Activitat 9

ÀLBUM DE FAMÍLIA

A continuació et presentem unes fotos de tres famílies. Analitzeu en grups de 3 o 4 alumnes les semblances i les diferències entre les dues famílies i exposeu-les en el llistat següent:

Semblances	Diferències
— —	— —

1. Què fa que un grup de persones sigui una família? Feu un breu escrit que mostri les vostres reflexions sobre els elements personals, socials i afectius que constitueixen una família.

ACTIVITATS D'AMPLIACIÓ

1. Llegeix el text i fes una relació dels models familiars que hi ha als Estats Units a finals del segle XX.

«El 1982, només un 36 % de les famílies americanes estaven formades per dos pares (Kamerman & Hayes, 1982). Dades d'un recent cens informen que 11,7 milions de nens menors de 18 anys en els Estats Units amb només un dels seus pares (Stinnet, Chesser & DeFrain, 1982) (...) Des de 1970 s'ha produït un 43 % d'augment en el nombre de famílies sense la presència d'un home (U.S. Oficina del Cens, 1980). Aquest augment de les famílies dirigides per dones en els

últims 25 anys, coincideix amb la major visibilitat de les famílies encapçalades per mares lesbianes. El 1982 s'estimava que existien dos milions de mares lesbianes als Estats Units (Hanscombe & Forster, 1981). I es calculava que un 10 % de les dones americanes eren lesbianes. Es calculava que entre el 15 % i el 20 % d'aquestes dones serien mares i aproximadament uns 1,5 milions de nens viuen avui amb mares lesbianes (McGuire & Alexandre, 1985).»

DILAPI, E. *Lesbian mothers and motherhood hierarchy*.
Publicat a *Homosexuality and Family*, F. Bozett (ed.)
New York: Harrington Press.

2. Observa les següent classificació de famílies realitzada a partir de la residència i respon:
 - a) Si la classificació s'hagués realitzat distingint parelles heterosexuales i parelles homosexuals, quins dels tipus anteriors hi hauria a cada un dels dos grups?
 - b) Coneixes altres formes familiars que no surten en aquesta activitat? Descríu-les.

FAMÍLIA (alguns tipus)	EXEMPLES
Solitaris:	Soltera; vidu; separada; divorciat...
Sense nucli conjugal:	Germans; persones sense relació de parentiu; altres relacions de parentiu...
Monoparentals:	Solter amb fills; vídua amb fills; casat amb fills (cònjuge absent)...
Parella sense fills dependents:	Parella casada sense fills; parella cohabitant sense fills; parella homosexual sense fills...
Parella amb fills dependents:	Parella casada heteroparental; parella cohabitant homoparental; parella cohabitant heteroparental...
Grups recomposts:	Parella casada amb fills anteriors del marit; parella casada amb fills anteriors d'ambdós; parella cohabitant amb fills anteriors de a dona; parella homoparental amb fills anteriors d'ambdós...

Adaptat de Viñuales, O. *Modelos de Familia del siglo XXI. Fórum Europeo sobre el dret al matrimoni i l'adopció: L'EQUIPARACIÓ DE DRETS DE GAIS I LESBIANES*. Coordinadora Gai-Lesbiana / Regidoria de Drets Civils. Ajuntament de BCN. Ponència per al Taller 1 (25 maig 2002).

3. Digues si les següents frases sobre la maternitat/paternitat i la família són certes o falses:
 - a) L'absència de figura paterna/materna dificulta als fills una adquisició adequada de rols sexuals.
 - b) Els fills de gais i lesbianes seran homosexuals.
 - c) Les persones gais i lesbianes poden abusar dels nens que adoptin.
 - d) Totes les persones volen viure en parella
4. Escriu un comentari d'opinió personal sobre els textos següents i la seva relació amb la família homoparental:
 - a) «Els Estats Part prendran totes les mesures apropiades per a assegurar que el nen sigui protegit contra tota forma de discriminació o càstig a causa de la condició, les activitats, les opinions expressades o les creences dels seus pares, dels seus tutors o familiars.» (Convenció sobre els Drets del Nen; article 2)
 - b) «L'important per a garantir la educació d'un menor és la capacitat de donar afecte i la responsabilitat, una cosa que pot tenir qualsevol persona amb independència de la seva orientació sexual, de ser parella casada, de ser mare soltera o vídua o de ser matrimoni reconstituït» (Jordi Petit. «Lo importante es saber dar afecto.» *El Periódico*, 11 desembre 2000)
5. Cerqueu a internet les següents associacions i feu un treball sobre l'associació i les tasques que desenvolupa. Podeu

sol·licitar una entrevista amb membres d'aquestes entitats per demanar-los informació.

- a) Associació de Famílies Lesbianes i Gais <http://www.familieslg.org>
- b) Associació de Mares i Pares de Gais i lesbianes <http://www.ampgil.org>

- 6. Feu un mural representant la diversitat de models familiars de la nostra societat. Penseu un títol que il·lustri el que tenen en comú (per exemple: àlbum de família, l'amor fa una família,..)

INJÚRIES: PARAULES QUE FEREIXEN

Activitat
10

ORIENTACIÓ SEXUAL	MOTS PEJORATIUS UTILITZATS	PERQUÈ S'UTILITZA AQUEST MOT?	COM EM SENTIRIA JO SI SE'M TRACTÉS AIXÍ
Noi o home homosexual			
Noia o dona homosexual			

ACTIVITAT D' AMPLIACIÓ:

Realitzeu un sondeig sobre l'insult al vostre centre. A continuació teniu un model proposat per Luca Pietrantonio dins el llibre *L'offesa Peggio*. A partir de l'anàlisi de les dades,

podeu redactar un article per a la revista del centre, fer cartells per a sensibilitzar sobre els nefastos efectes de l'homofòbia, fer arribar la informació al Consell Escolar o a l'Inclou.

SONDEIG SOBRE L'INSULT A L'ESCOLA.

Important: aquest és un qüestionari anònim.
Si us plau, no posis el teu nom.

Curs:..... Edat:..... Ets noia o noi?.....

1. A la teva escola, quantes vegades has sentit paraules com ara marica, maricón, bollera,... referides a persones homosexuals i amb to despectiu?

Sovint
 Alguna vegada
 Mai

2. A qui les has sentides dir?

Estudiants
 Professorat
 Bidells

3. On has sentit dir aquestes paraules?

A la classe
 Al passadís
 Als lavabos o vestuaris
 Fora de l'escola
 En altres llocs (On?.....)

4. Com troben aquests comentaris les persones a qui van dirigits?

Molt ofensius
 Bastant ofensius
 Poc ofensius
 Gens ofensius

5. Si algú m'anomenés d'aquesta manera, jo consideraria aquests noms

Molt ofensius
 Bastant ofensius
 Poc ofensius
 Gens ofensius

6. Quantes vegades has vist a la teva escola que algú es burlava públicament d'una persona o l'agredia per ser o semblar homosexual?

Sovint
 Algun cop
 Gairebé mai
 Mai

7. Recordes si algú va intervenir-hi?

La majoria de vegades sí
 Algun cop
 Mai

8. Qui són les persones que generalment hi intervenen?

Estudiants
 Professorat
 Bidells

9. Has «dit la teva» quan hi eres present?

Sempre
 La majoria de cops
 Algun cop
 Mai

10. Explica perquè has intervingut o perquè no has intervingut:

11. Penses que un/a noi/a que és (o que sembla) homosexual se sent segur/a en aquesta escola?

Sí
 No

12. Per què?

LA VIOLÈNCIA EXERCIDA SOBRE ADOLESCENTS GAIS PERDURA EN EL TEMPS

La meitat dels estudiants homosexuals que són intimidats a l'escola pensen el suïcidi o en autolesionar-se. La meitat d'ells han arribat a intentar-ho alguna vegada. Aquestes són les conclusions d'un estudi presentat el dimarts en el Regne Unit. L'estudi, realitzat durant tres anys i en base a les experiències de 190 gais, lesbianes i bisexuals quan eren estudiants, va mostrar que la intimidació a l'escola era sistemàtica i els efectes perduraven en el temps. Així, un terç van afirmar haver-se autolesionat més d'una vegada i una mica menys d'un 20 per cent mostrava símptomes d'estrès posttraumàtic.

El doctor Ian Rivers del *College of Ripon and York St John*, que va presentar les seves conclusions a la conferència de la Secció Gai i Lesbiana de la Societat Psicològica Britànica a última hora del dimarts, va culpar d'aquests resultats en gran part a la falta de consell i d'educació. Rivers va afegir que l'aboliment de l'article 28, la llei que prohibeix un tractament positiu de la homosexualitat a les escoles, trigaria encara a arribar, igual que els canvis que incloguin la sexualitat en les polítiques de lluita contra l'assajament i la intimidació, i l'increment de la formació dels professors en aquests temes.

«Crec que hi ha una menor censura de la intimidació en els principis de orientació escolar quan es tracta de sexualitat» va declarar en Rivers a la BBC. «Hi ha tants joves desinformats quan en podrien estar, i això ajudaria a prevenir la intimidació.»

(Agència de Notícies Gais (ANG), 20 de juliol del 2000)

ELS DRETS DE DOCENTS I PERSONAL DE L'EDUCACIÓ LESBIANES I GAIS. INFORME TRIENNAL 2001-04.

Els/les mestres i estudiants lesbianes i gais, sovint són víctimes de discriminació, tan a les escoles públiques com privades, també a escoles de secundària i facultats de les universitats. Pràctiques similars es poden trobar als serveis de salut i habitatge, els serveis de policia i militars. El més comú és la discriminació verbal que pren la forma de bromes sobre lesbianes i gais, murmuracions a les seves espatlles, sovint seguides d'amagar informació, refusar ascendir-los, assajament sexual i/o violència física.

La homosexualitat representa un desafiament a les estructures del poder patriarcal profundament arrelades a moltes societats i les seves organitzacions.

LA NECESSITAT DE L'ACCIÓ:

Quan les escoles no són segures ni per els estudiants ni per els/les mestres, hem d'actuar. Una de les pitjors conseqüències de ser discriminat/da és el sentiment de sentir-se aïllat/da. La realitat social per els i les mestres i estudiants lesbianes i gais a les escoles és, sovint, molt difícil. Alguns exemples en són una mostra:

Uganda: el 1999, 25 estudiants van ser sospesos de la secundària Ntare. Aquell mateix any, un nen de 14 anys va ser expulsat de l'escola per la seva homosexualitat. Uns altres 4 estudiants gais van enviats a casa seva per ser gais. A finals del mateix any, un mestre gai va ser sentenciat a sis anys de

presó. El desembre del 2003, Paula Rwomushana, una estudiant de l'últim any de secundària de l'escola St. Joseph, Nsambya, va ser trobada morta al seu llit, en un aparent suïcidi després d'haver estat acusada de ser lesbiana.

Nigèria: uns estudiants van pegar fins a la mort en Yakubu, un estudiant homosexual de l'últim any de la Universitat Estatal Birnin-Kudu a l'estat de Jigawa.

Zimbabwe: 45 nenes de l'escola Langham van ser expulsades per què eren lesbianes.

Egipte: la policia va arrestar dos estudiants homosexuals de 19 i 22 anys per fer una cita en un espai de xat.

Regne Unit: Damilola Taylor, d'11 anys, va ser assassinat el novembre del 2000. Havia estat víctima d'un assalt alguns dies abans de l'atac fatal. Els seus assaltants el varen acusar de ser gai. Va patir persecució homòfoba i va ser subjecte de burles. El judici i la subsegüent investigació no varen tenir en compte aquestes dades crucials i la sentència no va considerar qualsevol possible connexió entre l'assetjament anti-gai i la seva consegüent mort.

Ucraïna: la parlamentària, Anna Zaborska, del Moviment Democrata Cristià (KDH) va dir que tot i que els seu partit estava contra tot tipus de discriminació, ella considerava «qüestionable si (els homosexuals) fossin capaços de complir ocupacions com la docència».

Xile: Mayra Espinoza, una estudiant de secundària a *Viña del Mar*, va ser expulsada de l'escola per besar una companya de classe mentre s'acomiadaven a la porta de l'escola.

Estats Units: D'acord amb alguns estudis, docents no es senten còmodes sent identificats/des com a lesbianes o gais pels seus supervisors. Tot i així, el tenir un/a mestre/a

obertament lesbiana o gai, ajuda als/les estudiants que són lesbianes o gais. Un estudi va trobar que tenir coneguts que són gais o lesbianes està lligat a tenir menys actituds negatives cap a les persones lesbianes, gais i transgèneres.

(Internacional de l'educació. 4t congrés Mundial. Porto Alegre. Brasil. Juliol 2004)

INTOLERÀNCIA A LES ESCOLES D'HOLANDA (programa de ràdio)

«De vegades la gent m'escopia, em pegava o senzillament em maltractava amb injúries. No era realment violent. No era que m'apallissin com per portar-me a l'hospital. S'ho prenien amb calma, com qui va enraonant» No t'esperaries que aquest home gai estigués descrivint experiències a la liberal Holanda, però hi era, i la seva història no és gaire diferent de les de molts altres homosexuals en les escoles holandeses.

El desembre del 2002 el COC va crear una web i una línia telefònica on els estudiants podien explicar anònimament les seves històries i posar comentaris. El resultat? Una gran quantitat d'estudiants i professors gais i lesbianes van dir que no se sentien segurs o compresos quan estaven a l'escola. Això feia que per ells fos més dur «sortir de l'armari». El COC va obtenir prop de 500 respostes.

Tres quartes parts dels participants eren estudiants. El trenta per cent de tots els que van respondre van dir que mai havien experimentat problemes a causa de la seva sexualitat, el 56 per cent s'havia trobat alguns problemes, i el 15 per cent van dir que hi havien passat un període realment violent.

Quan llegeixes l'informe, només et pots preguntar: què va anar malament? Holanda és reconeguda pel seu enfocament liberal vers l'homosexualitat. Al capdavant, va ser el primer país en legalitzar el matrimoni gai. Segons el professor Rob Tielman de la Universitat d'Utrecht, que va ajudar a dirigir la recerca, aquest és el punt dèbil a la societat holandesa. «Penso que teníem massa confiança a Holanda. Pensàvem que érem un país tolerant i que la emancipació de gais i lesbianes havia estat un èxit.»

(Ilona de Bok. *Intolerance in Dutch schools*. Radio Netherlands, 12-5-2003)

ACTIVITATS

1. A partir de la lectura del document 1 respon les següents qüestions:
 - a. Quin problema pateixen els adolescents homosexuals al Regne Unit?
 - b. Què és l'article 28?
 - c. Com cal combatre l'homofòbia segons el doctor Ian Rivers?
2. A continuació feu un llistat d'actes homòfobs que solen donar-se en la vostra escola o institut. Podeu agrupar-los en els següents apartats:
 - a. Ús de termes despectius.
 - b. Utilització d'expressions despectives i grolleres.
 - c. Acudits (esbrina en què consisteix la gràcia de l'acudit en qüestió i tracta de fer una crítica del mateix).
 - d. Gestos i altres actituds.
3. A partir de la lectura del document 2 respon les següents qüestions:
 - a. Fes un llistat de formes en què s'expressa la discriminació envers l'alumnat i el professorat.
 - b. Perquè creus que passa això? Perquè aquestes persones han reaccionat com ho han fet?
4. A partir de la lectura del document 3 respon les següents qüestions:
 - a. Quina és la situació legal i social de l'homosexualitat a Holanda?
 - b. Quins fets indiquen que l'homofòbia segueix existint a les escoles.
 - c. El COC va fer una sèrie de propostes a les institucions educatives per a canviar l'homofòbia als centres escolars. Feu grups de quatre i penseu quines accions podeu proposar per a canviar aquesta situació entre l'alumnat.
5. Feu en grup una llista de fets que indiquin l'existència d'actituds homòfobes i discriminació en un centre escolar. Ordeneu-les de major a menor grau (per exemple: discriminació / violència verbal / violència física/...). Feu un mural que reflecteixi aquestes formes de violència com si es tractés d'un baròmetre. Poseu en la base del baròmetre les situacions i actituds que reflexen l'absència de violència i el respecte per la riquesa de diversitat afectiva i sexual en una escola.

ACTIVITAT D'AMPLIACIÓ

1. Proposeu i dissenyeu una campanya per a la vostra classe/centre que mostri que la diversitat afectiva i sexual és una riquesa que aprecieu i que ajudi a eliminar les expressions d'homofòbia de la vostra escola.

DENUNCIEN UN NOU CAS D'AGRESSIÓ A UNA PARELLA DE GAIS AL CENTRE DE BCN

Un grup de joves d'uns 18 anys va donar una pallissa el 2 de maig passat en ple centre de Barcelona a dos gais que anaven agafats de la mà i que van haver de ser atesos a l'Hospital Clínic de diversos traumatismes, segons ha denunciat una de les víctimes, que van interposar denúncia davant la Policia. Sebas, un dels joves que va ser atacat, ha assegurat que l'agressió es va produir sense que hi hagués cap tipus de provocació per part d'ell ni de la seva parella, que acabaven de sortir d'un local d'ambient gai del carrer de Balmes. Aquest últim episodi conegut de violència contra parelles homosexuals a Barcelona ha transcendit coincidint amb la celebració demà, a les 12:00h, al passeig de Gràcia de la capital catalana, d'una concentració de rebuig a tota mena d'agressions per raó de sexe o de discriminació a gais, lesbianes i transsexuals. Les organitzacions que han convocat la manifestació de rebuig contra la violència sexual-Coordinadora Gai-Lesbiana, Casal Lambda, Front d'Alliberament Gai, Grup de Lesbianes Feministes i Col·lectiu Gai de Barcelona- han reclamat que per lluitar contra aquest tipus d'agressions és necessari que tota la societat assumeixi aquesta repulsa.

(Diari de Barcelona, divendres 14 maig de 2004)

MANOLI

La Manoli té 26 anys i és d'un poblet de la província de Toledo. Fa any i mig li vaig fer

una entrevista, juntament amb la seva núvia Ana, per a un reportatge sobre lesbianisme. Em va costar convèncer-les per a que sortissin: acabaven d'obrir un minúscul bar en un barri popular de Madrid (l'LM a la *Plaza de la Reverencia*) i tenien por d'espantar la clientela. Els pares i germans d'Ana i Manoli saben que són homosexuals i parella. Com la societat és encara molt homofòbica, aquesta naturalitat no és una cosa que es troba, sinó que es conquereix. És un èxit de totes dues, a força de coratge i coherència. I també de dolor: a la Manoli, que ve d'un medi rural molt aïllat, li ha costat anys d'alcoholisme ser ella mateixa. Per això, saber de l'horror de creure's úniques i de la bogeria de témer-se anormals, va ser pel que varen acceptar finalment de sortir en el reportatge.

Quan es va publicar allò d'*El País*, el novembre de 1993, no va passar res de dolent. Animades per això van decidir anar al País Basc, al programa de televisió d'en Urrusolo. I va sortir bé. Tan bé que quan en Urrusolo els va demanar d'anar a Rifirrafe, elles van acceptar. Fou una errada: va resultar ser un circ cridaner i escandalós. Les varen enfrontar amb un energúmens rematadament reaccionaris, i elles, novates en el medi, van perdre els papers.

A partir d'aquell dia, el bar va començar a buidar-se poc a poc. Es van quedar tan soles que als tres mesos van haver de tancar. Després es van assabentar que en el barri les anomenaven *los machos*. Deuen varis milions de pessetes i la Manoli se n'ha hagut d'anar al poble amb la seva mare, mentre que l'Ana prepara oposicions a Múrcia: si les treu podran tornar a viure juntes. En fi, no

és més que una petita història. Un relat d'obscuritat i intolerància. A Madrid i a Finals del segle XX.

(Rosa Montero. *El País*, 18 d'abril de 1995)

CADENA PERPÈTUA PER AL TERRORISTA DE LONDRES

L'enginyer David Copeland, de 24 anys, ha estat condemnat avui a sis cadenes perpètuas després que un jurat el trobi culpable de tres assassinats i el mateix nombre d'atemptats amb bombes amb claus perpetrats l'any passat a Londres.

Tres persones van morir el passat més de maig en esclatar una bomba amb claus en un bar de la zona del barri londinenc del Soho concorreguda per homosexuals. Aquest va ser l'últim d'una sèrie d'atemptats, en el que varen resultar ferides unes altres 129 persones, que varen ser perpetrats en un període de 30 dies dirigits contra les comunitats negres i els homosexuals.

Copeland, que va confessar considerar-se feixista, es va mantenir impassible en escoltar el veredict del jurat format per quatre dones i vuit homes que es va rebre amb eufòria per varies desenes de persones que es manifestaven davant del tribunal cridant 'basura nazi'.

En dictar sentència, el jutge Michael Hyam va declarar al convicte que «res pot excusar o justificar el mal que vostè ha fet i certament tampoc les seves horripilants idees». La societat ha de ser protegida de vostè i tenir la seguretat que si algun dia és posat en llibertat serà d'aquí a molt de temps», va declarar de forma contundent el magistrat.

(Agència de Notícies Gais (ANG), 4 de juliol de 2000)

FUNERAL PER UNA VÍCTIMA DE L'ODI CONTRA ELS GAIS BRUTALMENT ASSASSINADA

Als EUA s'ha realitzat el funeral d'en Matthew Shepard, un estudiant de 21 anys que va ser salvatgement apallissat fins a la mort perquè era

gai. Dos homes que li van dir que eren gais el van atraure en un bar del campus poc després de la mitja nit del 7 d'octubre. El van dur en cotxe cap a una àrea aïllada prop del barri de Sherman Hills. Els seus atacants el van lligar a una tanca, i el van torturar, apallissar i fustigar a cop de pistola mentre suplicava per la seva vida; aleshores el van prendre per mort i el van deixar a temperatures pròximes a la congelació. Un ciclista que el va trobar a les 6:22 pm, unes 18 hores després de l'atac, primer el va confondre amb un espantaocells. Estava inconscient i patia hipotèrmia. Tenia la cara endurida per la sang, llevat dels llocs que li havien rentat les llàgrimes.

Estava tan greument ferit que els doctors no van ser capaços d'operar. Mai va recuperar la consciència, i va romandre amb suport vital. Mentres en Matthew jeia morint a l'hospital, a unes poques milles, un grup d'estudiants de la Universitat Estatal de Colorado van trobar que seria divertit passejar-se amb una figura al damunt que representava la figura d'un espantaocells dissenyada per semblar el cos apallissat d'en Matthew en una processó de tornada a casa. La figura duia un cartell que deia «Sóc gai». A l'esquena de la samarreta de l'espantaocells hi havia pintat un missatge obscè. Els estudiants no pretenien ser insensibles. Figurava que era una broma. Eren nois normals, de la mitjana, fent una mica de broma.

El seu cos fràgil i trencat va ser abandonat penjat d'una corda com un animal en un clar

missatge cap als homes gais de tot arreu. Com pot algú estar tan consumit per l'odi contra el pròxim que ocorrin atrocitats com aquesta? Per què és l'homosexualitat ni tan sols un problema? Perquè excita tals sentiments d'odi i violència en persones, quan mai tocarà de prop les seves vides? Per què la sexualitat d'una persona és assumpte de ningú? I qui som nosaltres per a jutjar altra gent?

Part de la resposta, com a mínim, resideix en una cultura que ridiculitza els gais, i els deshumanitza, per això les seves vides semblen tenir menys valor. Tot comença amb mofes al pati de l'escola, i condueix a la persecució de gent per la seva orientació sexual. Hi ha un clima d'odi en la societat que encoratja els assassins a actuar.

Però l'antipatia de la societat envers els gais no condueix tothom a cometre actes contra ells. Què hi ha sobre els homes, principalment joves, que realitzen crims per odi anti-gai que els fa reaccionar amb una violència tan irracional? Es senten amenaçats? Si un home heterosexual se sent segur de la seva identitat sexual, com pot sentir-se amenaçat? No hi ha cap raó per que els homes hétéros hagin de tenir un problema amb l'homosexualitat.

Els que apallissen gais són individus trastornats, que fins i tot podrien estar dins l'armari cap a si mateixos. Poden tenir sentiments profunds d'inseguretat sobre la seva pròpia sexualitat. Poden estar lluitant amb els seus propis impulsos homosexuals, i enlloc de ser capaços d'acceptar aquests sentiments, projecten la seva pròpia autoaversió cap a una víctima gai. De la manera que en Matthew va ser assassinat l'odi profund era clar. Els que el van turmentar es sentien superiors d'alguna manera per ser capaços del que li van fer?

Una de les maneres de combatre el fanatisme i els prejudicis és començar a les nostres escoles. Tal com l'odi i la intolerància es poden ensenyar a la gent, també se'ls pot ensenyar respecte per aquells que poden ser

diferents d'ells; i a valorar la gent amb igualtat, sense tenir en compte el gènere, el color, les discapacitats, l'orientació sexual, les preferències religioses, l'origen nacional, el llinatge o l'edat.

Mentre el món prova de trobar sentit a la mort d'en Matthew Shepard, potser el seu acte més important va ser la seva vida. Ell va tenir el coratge de ser sincer amb ell mateix, i per això va pagar un preu terrible.

(<http://www.geocities.com/WestHollywood/Stonewall/287/>,
16 d'octubre del 1998)

A MÈXIC, CADA TRES DIES ÉS ASSASSINAT UN HOMOSEXUAL

La Comissió Ciutadana contra els Crims d'Odi per Homofòbia (CCCH) estima que s'han executat un total de 631 homicidis, des del gener del 1995 fins al juny d'aquest any. Fins avui, ni un sol crim ha estat resolt. Però si la impunitat és la tònica que marca el delictes, la violència utilitzada en cada una de les execucions té directament punts de trobada amb l'odi a l'homosexual.

Més del 70 per cent de les víctimes van rebre, en terme mitjà, 30 punyalades, els cossos es van trobar nus, emmordassats i fins i tot van ser tallats els seus òrgans genitals. En altres, la víctima va ser decapitada, estrangulada, violada de forma multitudinària, torturada, incinerada o va rebre el tret de gràcia. En la major quantitat, els cossos van ser trobats a la llar de la víctima. Altres, abandonats en llocs desèrtics, canals de desguàs, a l'interior d'un automòbil, a ple carrer o en hotels.

En aquest context, les víctimes pateixen una triple estigmatització: desigualtat davant l'aplicació de la llei, el rebuig social i l'oblit familiar. Es calcula que tres de cada deu víctimes són abandonades. Els seus cossos no són reclamats, tot i ser identificats pels seus familiars.

La subprocuradora de prevenció del delicte, Barbara Illán, assumeix que la poca atenció als casos d'homicidis d'homosexuals de part de les autoritats judicials respon a la cultura d'homofòbia existent: «No podem negar que aquí, a la *procuraduría*, existeix una cultura homòfoba. Tots som homòfobs. És part d'una cultura mil·lenària que ens ha costat feina anar modificant.»

(Fernando del Collado. Diari «Reforma», Mèxic D.F., 18 de novembre del 2000)

ACTIVITATS

1. Llegeix el Document 1 i respon les següents qüestions:
 - a. Busca a internet més informació sobre aquest cas. Fes una cronologia dels fets i les accions que va desencadenar (concentració al Passeig de Gràcia i a l'estació de Renfe, roda de premsa, manifest d'Inclou...)
 - b. Quins són els motius de l'agressió?
2. Llegeix el document 1 i respon les qüestions següents:
 - a. Qui són la Manoli i l'Ana?
 - b. Per què tenien por de fer el reportatge per a *El País*?
 - c. Com expliques el fet que perdessin la clientela del seu bar i haguessin de tancar?
 - d. Hagués pasta el mateix si en lloc de ser una parella homosexual hagués estat una parella heterosexual?
3. Llegeix el document 2, extreu-ne les idees principals i fes un breu resum. Respon:
 - a. Per quina raó es va produir l'atemptat a l'Admiral Duncan?
 - b. Quina és la ideologia de la persona que el va perpetrar?
 - c. Quines característiques té aquesta ideologia?
4. Llegeix el document 4 i respon les preguntes que s'hi plantegen en el tercer paràgraf.
5. Llegeix el document 5 per a realitzar aquestes activitats:
 - a. ESCRIU les idees principals del text.
 - b. Calcula a partir del titular de la notícia quantes persones són assassinades a Mèxic en un any.
 - c. Què s'entén per «cultura homòfoba»?
 - d. Quines conseqüències té per als homosexuals mexicans l'actitud de la policia?
6. Què tenen en comú els fets dels diferents documents? Fes una llista de formes en que s'expressa l'homofòbia en la societat.
7. Quins creus que són els problemes que es poden trobar un gai o una lesbiana a l'hora de trobar feina? Perquè? Creus que es pot acomiadar una persona pel fet de ser gai, lesbiana o transsexual? A la pàgina web <http://www.cogaites.org/laboral/> trobaràs informació de la campanya «20 respostes sobre l'homosexualitat en l'àmbit laboral». Utilitza-la per a respondre aquestes qüestions.
8. El Codi Penal de l'Estat espanyol penalitza aquelles persones que provoquin a la discriminació, a l'odi o a la violència per raó d'orientació sexual. Creus que la llei és un instrument suficient per a eradicar la violència homòfoba? Quines altres mesures són necessàries.

FRASES PER AL DEBAT

Feu una valoració crítica de les frases següents des del punt de vista dels valors homòfobs o homòfils que expressen:

- a. Compte amb aquest que és *maricón!*
- b. Quin fàstic! He vist a dos *tios* morrejant-se al carrer.
- c. Jo no vaig a aquest bar perquè hi ha molta *bollera*.
- d. Com t'has pogut comprar aquesta samarreta! El dibuix és una mariconada.
- e. És un bon noi però perd oli
- f. Aquest doctor és molt bo però diuen que és marica, així que prefereixo anar a un altre.
- g. La meva filla té una professora lesbiana i unes altres dues que estan casades.
- h. Prefereixo tenir un fill subnormal abans que tenir-ne un que sigui marica.
- i. Doncs ara la meva filla petita està sortint amb una altra noia i les veig molt enamorades.
- j. Quan em vaig assabentar que eres lesbiana em vaig emportar un disgust. M'agradaves i m'havia fet il·lusions amb tu.
- k. Jo sóc un home, no un marica.
- l. Si ets gai no et tallis, aquí això ho tenim superat.
- m. Només els pijos i els masclistes tenen problemes amb la gent gai. El meu millor amic és gai. I què? A ell li agraden els nois... a mi les noies.
- n. El meu pare té un amic que és gai i és un *tío* molt maco.
- o. El que les lesbianes necessiten és un *tío* que els doni canya.

- p. Un problema tenir una filla lesbiana? Com a mare estic orgullosa d'ella encara que em preocupa que hi hagi gent que li pugui fer mal.
- q. Que dos *tios* es volen casar! Doncs si estan enamorats i s'estimen és bastant normal, no?
- r. Si algú parla malament dels homosexuals en la meva presència li parteixo la cara. No faltaria més.

ACTIVITATS DE RECERCA

1. Investiga a Internet i analitza casos d'agressions i violència exercides contra persones transsexuals.
2. Fes un dossier de premsa en el que es recullin notícies sobre accions de contingut homòfob.
3. Fes una biografia d'un personatge històric que patís persecució per ser homosexual (per exemple, Oscar Wilde).
4. Exposeu en uns murals la informació que heu reunit en les activitats de recerca.

ACTIVITAT D'AMPLIACIÓ

Realitzeu al vostre centre un sondeig sobre l'homofòbia basat en les emocions i la percepció social de l'homosexualitat. A continuació teniu un model proposat per Luca Pietrantoni dins el llibre *L'offesa peggiore*. A partir de l'anàlisi de les dades, podeu redactar un article per a la revista del centre, fer cartells per a sensibilitzar sobre els nefastos efectes de l'homofòbia, fer arribar la informació al Consell Escolar o a l'Inclou.

QÜESTIONARI SOBRE L'ACTITUD ENVERS L'HOMOSEXUALITAT

Aquest qüestionari és anònim. Si us plau, no posis el teu nom.

Curs:..... Edat:..... Ets noia o noi?.....

13. Defineix amb les teves pròpies paraules el terme homosexualitat:
14. Coneixes personalment alguna noia lesbiana a la teva escola? En cas afirmatiu, quin és el vostre grau de coneixença?
- a) La conec només de vista.
 - b) Hem parlat alguna vegada.
 - c) Compartim la mateixa colla d'amics.
 - d) Som amics.
 - e) És la meva millor amiga.
15. Coneixes personalment algun noi gai a la teva escola? En cas afirmatiu, quin és el vostre grau de coneixença?
- a) El conec només de vista.
 - b) Hem parlat alguna vegada.
 - c) Compartim la mateixa colla d'amics.
 - d) Som amics.
 - e) És el meu millor amic.
16. Imagina dues noies lesbianes pel carrer, caminant davant teu agafades de la mà. Com et sents quan les veus?
a) Incòmode/a:	ÿ Molt	ÿ Bastant	ÿ Una mica	ÿ Gens
b) Atret/a:	ÿ Molt	ÿ Bastant	ÿ Una mica	ÿ Gens
c) Espantat/da:	ÿ Molt	ÿ Bastant	ÿ Una mica	ÿ Gens
d) Indignat/da:	ÿ Molt	ÿ Bastant	ÿ Una mica	ÿ Gens
e) Amb vergonya:	ÿ Molt	ÿ Bastant	ÿ Una mica	ÿ Gens
f) Disgustat/da:	ÿ Molt	ÿ Bastant	ÿ Una mica	ÿ Gens
g) Confortat/da:	ÿ Molt	ÿ Bastant	ÿ Una mica	ÿ Gens
h) Sorprès/a:	ÿ Molt	ÿ Bastant	ÿ Una mica	ÿ Gens
i) Emprenyat/da:	ÿ Molt	ÿ Bastant	ÿ Una mica	ÿ Gens
j) Content/ta:	ÿ Molt	ÿ Bastant	ÿ Una mica	ÿ Gens
17. Imagina dos nois gais pel carrer, caminant davant teu agafats de la mà. Com et sents quan els veus?
a) ncòmode/a:	ÿ Molt	ÿ Bastant	ÿ Una mica	ÿ Gens
b) Atret/a:	ÿ Molt	ÿ Bastant	ÿ Una mica	ÿ Gens
c) Espantat/da:	ÿ Molt	ÿ Bastant	ÿ Una mica	ÿ Gens
d) Indignat/da:	ÿ Molt	ÿ Bastant	ÿ Una mica	ÿ Gens
e) Amb vergonya:	ÿ Molt	ÿ Bastant	ÿ Una mica	ÿ Gens
f) Disgustat/da:	ÿ Molt	ÿ Bastant	ÿ Una mica	ÿ Gens
g) Confortat/da:	ÿ Molt	ÿ Bastant	ÿ Una mica	ÿ Gens
h) Sorprès/a:	ÿ Molt	ÿ Bastant	ÿ Una mica	ÿ Gens
i) Emprenyat/da:	ÿ Molt	ÿ Bastant	ÿ Una mica	ÿ Gens
j) Content/ta:	ÿ Molt	ÿ Bastant	ÿ Una mica	ÿ Gens

18. Expressa el teu grau d'acord o desacord amb cadascuna de les següents afirmacions:
(0= gens, 5=moltíssim)

- a) Si una persona sent atracció cap a persones del seu mateix sexe, hauria de fer el possible per superar-ho.....
- b) No canviaria els meus sentiments cap a una amiga o amic si m'assabento que és lesbiana o gai.....
- c) Les persones homosexuals no haurien de ser mestres o estar en contacte amb infants.....
- d) L'homosexualitat és simplement una manera diferent de viure i no hauria de ser condemnada.....
- e) L'homosexualitat és una expressió de la sexualitat en els éssers humans.....
- f) Els gais i les lesbianes han tingut, de petits, relacions molt problemàtiques amb el seu pare, la seva mare o tots dos.....
- g) Molts dels problemes relacionats amb l'homosexualitat són el resultat d'actituds negatives per part de la societat.....
- h) L'homosexualitat és una fase passatgera que les persones superen.....

EL RECONeixEMENT DE LA PARELLA HOMOSEXUAL A EUROPA: PLURALISME D'ALIANCES O JERARQUIA DE SEXUALITATS?

El règim europeu de drets humans protegeix l'individu homosexual contra algunes discriminacions però deixa els països membres reglamentar les unions entre persones del mateix sexe. L'anàlisi dels diferents règims jurídics que reconeixen les parelles homosexuals permet identificar tres models: el primer, inspirat en el dret dels països escandinaus, instaura un règim reservat als homosexuals que es diferencia tant del concubinat com del matrimoni (*registered partnership*). El segon, només en vigor a Holanda, reconeix el dret al matrimoni civil a les parelles homosexuals i el tercer crea una forma d'unió, entre el matrimoni i el concubinat, oberta a totes les unions homo o heterosexuales (PaCS, etc). Aquests règims, en lloc de garantir la igualtat entre les parelles institueixen una jerarquia. A la cúspide de la piràmide trobem el matrimoni tradicional que comporta la més àmplia gamma de drets. Tot seguit més avall, totes les formes de reconeixement de les parelles homosexuals. La reserva del matrimoni a les unions heterosexuales cristal·litza un prejudici social que es fonamenta en la creença sobre la superioritat moral de l'heterosexualitat. La igualtat serà consagrada solament quan la diferència de sexes deixi de ser una *conditio sine qua non* del matrimoni.

(Daniel Borrillo. *Fòrum Europeu sobre el dret al matrimoni i l'adopció: L'EQUIPARACIÓ DE DRETS DE GAIS I LESBIANES*. Ponència per al Taller 2, 25 maig 2002)

L'EUROCAMBRA REBUTJA BUTTIGLIONE COM A NOU COMISSARI DE JUSTÍCIA I INTERIOR. CENSURA LES SEVES OPINIIONS SOBRE ELS GAIS I LES DONES

Les opinions personals de l'italià Rocco Buttiglione sobre l'homosexualitat o el paper de la dona han tibat la ratificació de la Comissió Europea de José Manuel Durão Barroso per part del Parlament Europeu. Ahir la comissió de Llibertats Públiques va considerar, en un gest molt poc usual, que l'actual ministre de Polítiques Comunitàries del govern Berlusconi no és apte per ocupar la comissaria europea de Justícia i Interior.

Als diputats no els va agradar gens que els digués sense embuts que creu que «l'homosexualitat és pecat» i que «la família existeix perquè la dona tingui nens i sigui protegida per un home que en tingui cura».

(S. B. Corresponsal Brusel·les. *Diari Avui*, 4 oct 2004.)

MODIFICACIÓ DEL CODI CIVIL, PER PERMETRE ELS MATRIMONIS I LES ADOPCIONS ENTRE PARELLES HOMOSEXUALS

El Consell de Ministres del passat 1 d'octubre va donar llum verd a l'avantprojecte de llei de modificació del Codi civil, que preveu, entre altres aspectes, legalitzar el matrimoni entre homosexuals i equiparar els seus drets civils als de les unions heterosexuales, entre ells, el dret d'adopció de menors. En paraules del Ministre de Justícia, l'avantprojecte, que ara serà enviat al Consell d'Estat, recull

la modificació de més d'una desena d'articles específics del Codi i respon a una demanda real de la societat actual, alhora que reforça diversos mandats constitucionals, com ara els relatius a la promoció de la igualtat efectiva entre els ciutadans.

El text modifica l'article 44 del codi civil, on a partir d'ara dirà: «la identitat de sexe d'ambdós contraents no impedeix la celebració del matrimoni ni els seus efectes». En altres 13 articles la distinció actual «home/dona» se substitueix pel terme genèric «cònjuge».

L'avantprojecte equipara, com dèiem, els drets civils dels matrimonis homosexuals als dels heterossexuals, entre ells la percepció de la pensió de viduitat, el dret de successions, signar autoritzacions per a una intervenció quirúrgica, o l'adopció de fills.

Sobre aquest últim aspecte, que és el que més polèmica ha aixecat entre alguns sectors, la vice-presidenta del govern central va afirmar que a Espanya ja hi ha «milers de nens» que conviuen amb pares homosexuals, alhora que recordà que «més de 50 estudis coincideixen que les diferències dels nens que creixen en cases amb pares homosexuals són inexistents» i que la majoria dels ciutadans pensa que ha de prevaler l'interès superior del nen, amb independència de l'orientació sexual dels pares.

Respecte a la dificultat legal que els homosexuals acudeixin a l'adopció internacional, ja que hi ha països que ho prohibeixen, el ministre López Aguilar va indicar que l'executiu farà pedagogia a l'hora d'explicar aquest projecte i que utilitzarà els canals diplomàtics o les relacions bilaterals, especialment amb els països on hagi una major preferència per part dels espanyols (Rússia i Xina).

(Última Instancia. Num 56. Publicació de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Sabadell. Octubre 2004)

LES FAMÍLIES EN PLURAL

Amb motiu del Dia Internacional de les Famílies que se celebra demà.

Demà 15 de maig se celebra el 10è aniversari del Dia Internacional de les Famílies i és una bona oportunitat per reflexionar sobre les famílies, el seus models, els canvis i la seva suposada crisi.

La família no està en crisi, m'atreveixo a afirmar que la família està en un fantàstic moment. El que possiblement sí que està en crisi és el model més conservador de família.

La família és fonamental, especialment perquè ens dóna un espai íntim on desenvolupar-nos, perquè representa el nucli de convivència més important per a les persones, perquè és l'entorn més idoni per al creixement feliç dels infants i perquè la diversitat familiar és un dels components més enriquidors de la societat actual.

Hem de definir la família d'una forma integradora i oberta i sense cap menysteniment dels drets dels seus membres. No hi pot haver una estructura que tingui més drets que les persones que la conformen. Així, per exemple, les parelles de gais i lesbianes estan demanant lícitament la seva integració en la definició de família. Un pas endavant, que no pot ser el darrer, és el reconeixement del dret a l'adopció per part d'aquestes famílies homoparentals. Tenim una responsabilitat específica de vetllar per protegir els infants. Tots els estudis efectuats demostren que els fills i filles no surten perjudicats pel fet de créixer en una família homoparental i a ningú se li escapa que sí que és perjudicial –i desgraciadament a vegades mortal– per a un infant viure en una família on hi ha violència. Cal que assegurem que les famílies siguin espais de convivència on el respecte als drets i la dignitat de cadascun dels seus membres sigui efectiu. En aquest sentit la modificació del Codi de Família que permetrà l'adopció

homoparental ens ajudarà a vetllar per la idoneïtat de la família on ha de viure l'infant, i ens assegura la protecció dels interessos dels infants, que de ben segur viuran amb felicitat el fet de poder sortir d'un centre de menors i passar a viure en una família. Les polítiques de família necessàriament, doncs, han de preveure la diversitat familiar, han de tenir una perspectiva de gènere, i han d'atendre preferentment les necessitats dels infants i de les persones dependents. Quan parlem de polítiques familiars, parlem d'eradicació de la violència familiar, de bones pràctiques per a la conciliació de la vida laboral, personal i familiar; de repartiment paritari de les tasques familiars; de serveis a les famílies, prestacions i mesures de suport, de famílies monoparentals (viduïtat, separacions), de famílies reconstituïdes, d'avis i néts, d'homoparentalitat, de famílies amb discapacitats, famílies amb infants malalts... Les famílies... Quin ventall tan ampli de realitats i possibilitats, a les quals cal reconèixer i donar suports creixents.

(Montserrat Tur. Secretària de la Família del Dept. de Benestar i Família de la Generalitat. Diari *Avui*, 14 maig 2004)

UN INFORME DEL CGPJ DIU QUE LA REGULACIÓ DELS MATRIMONIS HOMOSEXUALS OBRE LES PORTES «A LA UNIÓ DE DUES O MÉS PERSONES O LA UNIÓ ENTRE UN HOME I UN ANIMAL»

Madrid, 18 de gener.

L'informe sobre els matrimonis homosexuals que va dir que elaboraria el Consell General del Poder Judicial (CGPJ), tot i que el govern espanyol no li va demanar, conclou que la regulació d'aquestes unions «desnaturalitza» els matrimonis heterosexuales. L'informe ha estat redactat per la Comissió d'Estudis del CGPJ. El seu redactor, el conservador José Luis Requero, diu que l'article 32 de la

Constitució espanyola «es refereix a la unió entre un home i una dona, i per això diu que tenen dret a contraure matrimoni». L'informe ha estat aprovat per tres vots a favor i un en contra i diu que el canvi seria tan radical com anomenar matrimoni «a la unió de dues o més persones o la unió entre un home i un animal». Els tres vocals conservadors que han votat a favor de l'informe conclouen que les unions homosexuals haurien de regular-se d'alguna manera, però mai com a matrimoni i afegeixen que, si s'aprova la mesura, s'obren les portes a la regulació de la poligàmia, si la comunitat islàmica ho demana. També neguen la possibilitat que les parelles homosexuals puguin adoptar menors fins que la societat no faci «un debat profund» sobre la qüestió.

(<http://www.cogailles.org/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sid=443>)

ACTIVITATS

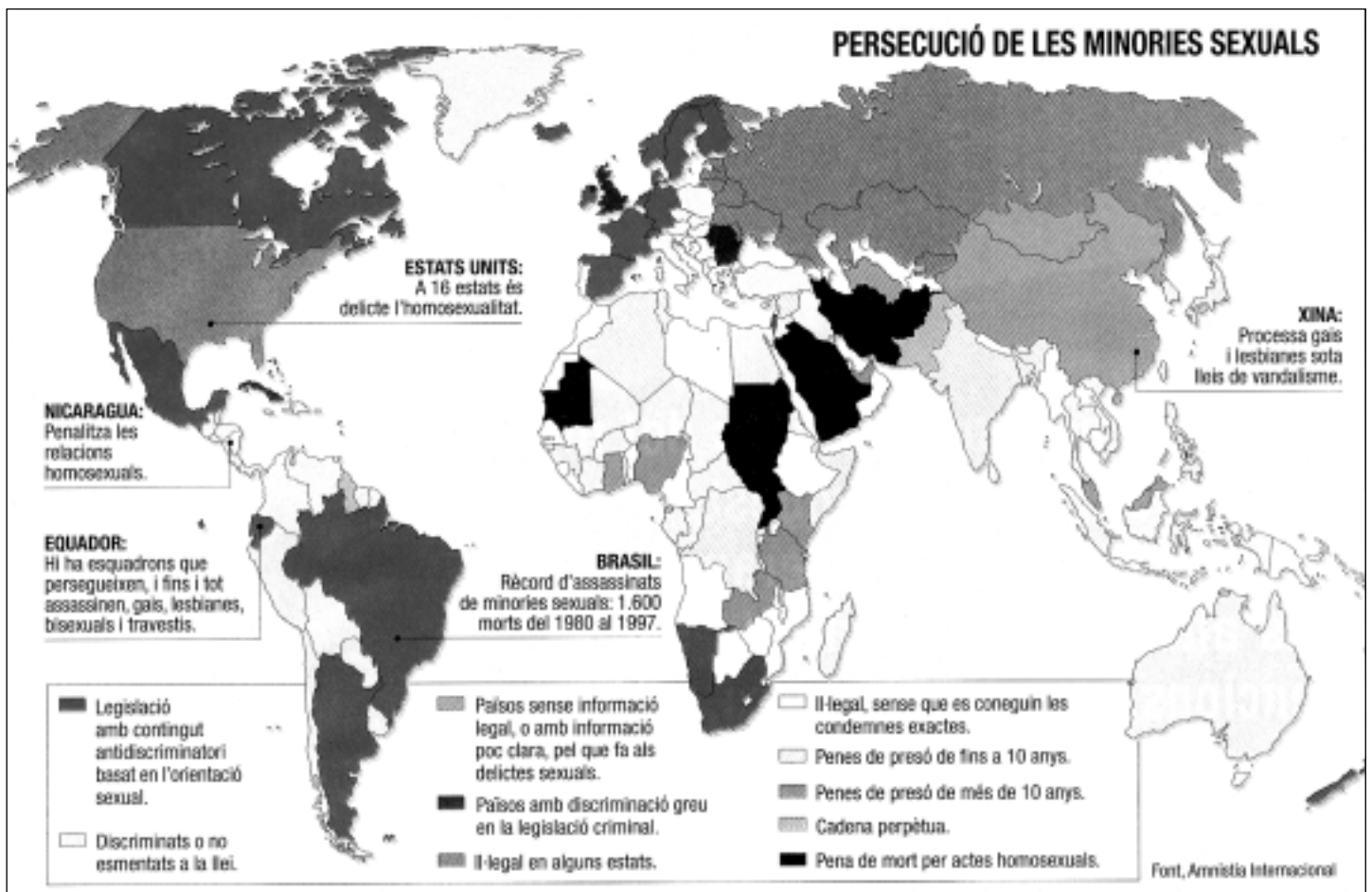
1. Els dos primers textos mostren visions contraposades respecte la família homoparental.
 - a) Què significa la jerarquia de sexualitats de la que parla en Daniel Borrillo?
 - b) Quines conseqüències pot tenir pels drets de gais i lesbianes?
 - c) Quina responsabilitat té un Comissari de Justícia i Interior de la Unió? Poden afectar els drets de gais i lesbianes?
2. Els altres tres textos parlen dels drets de les famílies homosexuals.
 - a) A qui representen les persones o entitats que subscriuen les opinions expressades en els textos?
 - b) Què es debatia a nivell polític els anys 2004 i el 2005 que va motivar aquests textos?

- c) Descriu la concepció de família en la que es sustenta cada opinió. Des del teu punt de vista, què és una família?
- d) Enumera, utilitzant el tercer document, els drets dels que es veuen privats gais i lesbianes abans de la reforma del Codi Civil. Totes les famílies tenen actualment els mateixos drets? I els seus fills?
3. Quina és la situació dels drets de gais i lesbianes a la Comunitat Europea.
- a) Els drets són iguals a tots els països? Quines són les diferències?
- b) Quins són els països que atorguen més drets a gais i lesbianes? Per què creus que és així?
- c) I els que n'atorguen menys? Per què creus que és així?
4. Quin és el paper que juguen en l'assoliment de drets per a les persones gais, lesbianes i transsexuals:
- a) la societat civil
- b) les associacions de gais i lesbianes
- c) els diferents governs i institucions
- d) les diferents esglésies
- e) ...
5. Prepareu individualment les següents qüestions i feu un debat a classe.
- a) Què penses sobre el dret al matrimoni de gais i lesbianes?
- b) I sobre l'adopció?
- c) Creus que s'ha de legislar sobre aquests drets? Perquè?

LEGISLACIÓ I ELS DRETS DE LES PERSONES HOMOSEXUALS I TRANSSEXUALS

Activitat 14

LA PERSECUCIÓ DE LES MINORIES SEXUALS AL MÓN

DOCUMENT I

Almenys a 70 països la homosexualitat (majorment masculina; sovint la homosexualitat femenina és considerada inexistente i invisible i, per tant, no un delictu en els codis penals) segueix sent il·legal. A l'Iran, Afganistan, Aràbia Saudita, Mauritània, Sudan i el Iemen és un delictu capital. Al Paquistàn i Guyana pot ser castigat amb cadena perpètua. El canvi de sexe o la reassignació de gènere són il·legals a Portugal, Iran, Ghana, Eslovènia, Albània i Macedònia.

Altres formes de persecució practicada regularment contra les minories sexuals en el món d'avui inclouen: arrestar injustament; detenir arbitràriament; presentar càrrecs injustos i injustificats; empresonament, multes, pallisses; assassinats i execucions il·legals; desaparicions; tortures i violacions; persecucions a la feina, pèrdua del lloc de treball, violència a l'escola, invasions de la intimitat.

A molts països, les persones transgènere encara estan excloses de l'àmbit dels

drets humans. La identitat de gènere es refereix a la experiència d'auto expressió de la persona en relació a la construcció social de la masculinitat o feminitat (gènere) i està estretament relacionada amb la orientació sexual, com una categoria d'experiència i una raó per a l'abús. El Relator Especial de la ONU sobre Tortura i altres Tractaments o Càstigs Cruels, Inhumans o Degradants, crida l'atenció a la vulnerabilitat de les persones transgènere a violacions dels drets humans i a la necessitat de protegir-les.

Segons el Relator Especial de la ONU, existeix una quantitat de casos desproporcionadament alta en els que els membres de les minories sexuals són sotmesos a aquests tractes, precisament perquè no compleixen amb les expectatives de gènere socialment construïdes.

Internacional de l'educació. 4t congrés mundial.
Los derechos de los docentes y personal de la educación lesbianas y gays.
Informe Trienal 2001-2004. Porto Alegre.
Brasil. Juliol 2004.
http://www.ei-ie.org/congress2004/documents/07S_GLB_T_Rep_FINAL.pdf (consulta: 3-1-2005)

DOCUMENT 2

Quatre homes van ser decapitats ahir a RIAD, la capital d'Aràbia Saudí, en compliment de la condemna que els va ser imposada per homosexualitat i tràfic de droga, segons un comunicat del Ministeri de l'Interior. Amb aquestes execucions ja són 18 els ajusticiats en els deu últims dies i 61 les persones que han patit la pena capital en el regne wahabí en el que va d'any.

La nota oficial transmesa per Radio RIAD informava de l'execució d'un saudí per homosexual i de dos paquistanesos i un afganès per intentar introduir heroïna al

país. Els quatre van ser executats ahir, a la plaça pública després del migdia. Aquestes quatre morts fan que en tres mesos es superi la marca de les execucions de tot el 1994.

A l'Aràbia Saudi, on s'aplica la sharia (llei islàmica) de mode estricte, són decapitats públicament els condemnats a mort per assassinat, violació, homosexualitat o tràfic de drogues. Aquesta pena s'aplica des de 1987 als narcotraficants i als consumidors de droga reincidents. La sharia imposa tallar una mà als acusats de robatori i ha estat repetidament condemnada per organitzacions internacionals que lluiten pels drets humans.

El País, 3 d'abril de 1995

DOCUMENT 3

Aràbia Saudi ostenta un rècord d'ajusticiaments gens envejable, amb 61 casos d'aplicació de la pena capital tan sols en el que va d'any. La existència de la pena de mort en els ordenaments legals de nombrosos països està encara molt extesa, per descomptat. Ara hi ha estat executat un reu acusat d'homosexualitat. I ningú sembla alçar la veu a Occident contra aquestes pràctiques d'aquell estat aliat i protegit.

No tan sols la facilitat per a condemnar i executar crida a escàndol, sinó la vastedat dels supòsits pels quals els seus súbdits —que no ciutadans— poden pagar amb la vida. El fet que l'Alcorà, la revelació divina que va rebre Mahoma, condemnés l'homosexualitat no constitueix base suficient per què avui, en un context mundial impensable fa dotze segles, pugui donar-se legalment semblant barbaritat sense conseqüències.

El País, 6 d'abril de 1995

DOCUMENT 4

EL GOVERN BRITÀNIC NEGA L'ASIL POLÍTIC A UNA LESBIANA IRANIANA

A l'Iran el lesbianisme és castigable amb 100 cops de fuet i amb la mort com a ofensa màxima. No obstant, la Secretaria d'Estat del Regne Unit entèn que això és la llei del país i s'administra en tots els sectors de la societat «independentment de la raça, religió, nacionalitat, ser membre d'un grup social particular o d'alguna opinió política», així es justifica el Ministeri de l'Interior britànic per a denegar l'asil polític a una lesbiana iraniana.

<http://www.geocities.com/azul-profundo/carta.html>,
any 2001

DOCUMENT 5

Tan gais com lesbianes han participat en la lluita dels moviments locals o nacionals de tot el món per la defensa dels drets humans. De la mateixa manera que la lluita en pro dels drets humans de la dona, de les persones sota l'*apartheid*, dels pobles indígenes, dels refugiats, dels «desapareguts» i dels supervivents de la tortura no pot ni ha de ser patrimoni exclusiu dels propis afectats sino de tots nosaltres, en la lluita en defensa dels drets fonamentals dels gais i les lesbianes també hi hem de participar tots.

Amnistia Internacional.
Rompamos el silencio. Violaciones de derechos humanos basadas en la orientación sexual.
1994, pàg 8.

ACTIVITATS

1. Respòn les següents questions a partir del mapa i el document 1:

- a) Indica els continents en els que l'homosexualitat és predominantment legal o il·legal.
- b) Mira d'esbrinar les raons per les que en unes àrees predomina la legalitat i en altres ho fa la il·legalitat.
- c) Quina és la situació predominant? En quina situació viuen la major part de persones gais, lesbianes i transsexuals del món?
- d) Totes les minories sexuals (lesbianes, gais i transsexuals) reben el mateix tracte?

2. Fes un breu resum de cadascun dels documents anteriors. Què se'n desprèn?

3. Llegeix els documents 2, 3, 4 i 5. Respòn les questions següents:

- a) Què és la sharia? Quins delictes castiga i amb quines penes?
- b) Com es castiga a l'Iran el lesbianisme?
- c) Com valores la postura del govern britànic respecte l'asil polític? I la d'Amnistia Internacional respecte els drets de gais i lesbianes?

ACTIVITATS DE RECERCA

1. Busca informació a internet sobre la persecució de què són objecte les lesbianes, els gais i les persones transsexuals a l'actualitat en alguns països. Pots consultar les següents pàgines:

- a) Informe anual de l'Associació Internacional de Lesbianes i Gais (ILGA) a <http://www.pangea.org/~cogailles/ilga/ilga.html> (per informes posteriors, en anglès, <http://www.ilga.org>)

-
- b) Amnistia Internacional: <http://www.amnistiainternacional.org> (pots buscar Orientació sexual a l'apartat Documentació).
 - c) Fes un dossier amb la informació i elabora un mural.

drets de gais i lesbianes. Elabora un llistat de les discriminacions que reconeix que pateixen lesbianes i gais així com de les recomenacions que fa als governs europeus per a que siguin superades.

- 2. Localitza la resolució del Parlament Europeu de febrer de 1994 sobre els

COM TREBALLAR AMB AQUESTA GUIA?

1. INTRODUCCIÓ
2. PER QUÈ LA DIVERSITAT AFECTIVA I SEXUAL?
3. MARC TEÒRIC
4. PROGRAMACIÓ
5. TEMPORITZACIÓ
6. METODOLOGIA

MATERIAL PER AL PROFESSORAT

ACTIVITATS PER A DETECTAR IDEES PRÈVIES

- A1. Qui és què?

ACTIVITATS PER A PRESENTAR CONCEPTES

- A2. Certeses i mites: els estereotips
A3. Desmuntem la cadena simbòlica
A4. L'orientació sexual: homosexuals, bisexuals i heterossexuals
A5. Sexe i gènere: transsexuals
A6. Lesbianes i gais
A7. Altres cultures

ACTIVITATS SOBRE AFECTIVITAT

- A8. El meu millor amic és gai / La meva millor amiga és lesbiana
A9. Àlbum de família

ACTIVITATS SOBRE DISCRIMINACIÓ HOMÒFOBA

- A10. Injúries: paraules que fereixen
A11. Homofòbia a l'escola
A12. Homofòbia a la societat

ACTIVITATS SOBRE DRETS

- A13. La legislació i els drets de les persones homosexuals i transsexuals
A14. Els drets de gais, lesbianes i transsexuals al món

MATERIAL PER A L'ALUMNAT

- ACTIVITAT 1. Qui és què?
ACTIVITAT 2. Certeses i mites: els estereotips
ACTIVITAT 3. Desmuntem la cadena simbòlica
ACTIVITAT 4. L'orientació sexual: homosexuals, bisexuals i heterossexuals
ACTIVITAT 5. Sexe i gènere: transsexuals
ACTIVITAT 6. Lesbianes i gais
ACTIVITAT 7. Altres cultures
ACTIVITAT 8. El meu millor amic és gai / La meva millor amiga és lesbiana
ACTIVITAT 9. Àlbum de família
ACTIVITAT 10. Injúries: paraules que fereixen
ACTIVITAT 11. Homofòbia a l'escola
ACTIVITAT 12. Homofòbia a la societat
ACTIVITAT 13. La legislació i els drets de les persones homosexuals i transsexuals
ACTIVITAT 14. Els drets de gais, lesbianes i transsexuals al món

TÍTOLS PUBLICATS EN AQUESTA COL·LECCIÓ

- Introducció a la diversitat afectiva i sexual
- Educació en el lleure
- Treball amb famílies (Guia per al professorat)
- Història antiga i medieval (Batxillerat)
- Història moderna i contemporània (Batxillerat)
- Tutoria (2n Cicle d'ESO)

Col·lecció creada per:

Aquesta guia s'ha elaborat amb la col·laboració de:

Amb el suport de:

